

XII. évfolyam 12. szám

- Nemzetközi kongresszus
- Közös megemlékezés
- Operasiker
- Igények — lehetőségek

1974. okt. 8.

Kitüntetéses doktoravatás

Szeptember 25-én, délelőtt kitüntetéses doktoravatás ünnepséget tartottak a Szegedi Orvostudományi Egyetemen. Az aulában a Himnusz elhangzása után dr. Szontágh Ferenc, egyetemi tanár, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnökét, dr. Schalteisz Emil, egészségügyi minisztert, dr. Szániel Imrét, az MSZMP Csongrád megyei végrehajtó bizottságának tagját, dr. Varga Dezsőt, az MSZMP városi bizottságának titkárát, Prágai Tibort, Szeged megyei város tanácselnök-helyettesét, valamint az egyetem professzorait és a társfelsőoktatási intézmények megjelent vezetőit.

Ezután dr. Szontágh Ferenc rektor bejelentette, hogy a Népköztársaság Elnöki Tanácsa hoz-

kozott az Általános Orvostudományi Kar Tanácsának határozatával, és azt elfogadva, pártoló javaslatlal felterjesztette az egészségügyi miniszterhez. Az Elnöki Tanács 1974. évi márciusi határozatával hozzájárult, hogy a Szegedi Orvostudományi Egyetem Hadházy Ába Zsigmond orvos Sub Auspiciis Rei Publicae Popularis kitüntetéssel orvosdoktorrá avassa.

Ezt követően Hadházy Ába Zsigmond előterjesztette avatási kérelmét, majd röviden ismertette disszertációját, az agyban lefolyó kóros folyamatok vizsgálatának térbeli elektrofiziológiai módszereiről. A disszertáció téziseinek elhangzása után dr. Guba Ferenc egyetemi tanár, az Általános Orvostudományi Kar dékánja doktorrá avatta, s az Egyetemi Tanács nevében dr. Szontágh Ferenc rektor és a karok dékánjai — dr. Guba Ferenc és dr. Kedvessy György Hadházy Ába Zsigmondot Sub Auspiciis Rei Publicae Popularis doktorrá fogadták.

Ezután Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke rövid beszéd kíséretében átadta az ünnepeltnek a Magyar Népköztársaság címe-revel ékesített aranygyűrűt.

Az Elnöki Tanács elnöke ez alkalommal mondtó beszédében hangsúlyozta: „Természetesen rendkívüli személyes képességek tehetség és szorgalom szükséges kimagasló eredmények eléréséhez. A legnemesebb vetőmag is csak termékeny talajban érlel gazdag gyümölcsöt. A Szegedi Orvostudományi Egyetem ismét jó magvetőnek és tehetség kibontakoztatására kedvező talajnak bizonyult. Oktatók, kutatók szakés egyéb dolgozók összehangolt, kitartó, és hozzáértő, jó munkájának — ha nem is könnyen mérhető, de — okvetlenül meghatározó része van a tehetségek kibontakoztatásában, orvosnemzedékek szárnyrabocsátásában. Az Elnöki Tanács szívesen és örömmel ítéli oda a legmaga-

A marxizmus—leninizmus oktatás jubileuma

A József Attila Tudományegyetem Marxizmus—Leninizmus Szakcsoportja szeptember 26—27-én tudományos ülészakot rendezett abból az alkalomból, hogy 25 évvel ezelőtt indult meg a marxizmus—leninizmus oktatása Szegeden.

A jubileumi tudományos ülészak megnyitóján elnököl dr. Nagy Lajos egyetemi tanár üdvözölte a megjelenteket: az előnkségben helyetfoglaló dr. Agoston Józsefet, a megyei pártbizottság titkárát, Szabó G. Lászlót, a városi pártbizottság osztályvezetőjét, dr. Bence Lászlót, az Oktatási Minisztérium Marxizmus—Leninizmus Oktatási Főosztályának vezetőjét, az egyetem állami-, párt- és KISZ-vezetőit, továbbá a szegedi felsőoktatási intézmények marxista oktatóit. Külön szeretettel üdvözölte a testvéregyetemek képviselőit, az Odesszából érkezett Nazim Jakupovot és Vlagyimir Nyikolajevics Kosztyukot, a lipcsei Gerhard Müllert, a lódzi Adamiec Mareket, Ryszard Panasiukot, Cavan Wiesławot és a noviszádi Naumovity Milivojt, Rehák Lászlót, valamint az Oktatási Minisztérium vendégeket hazánkban tartózkodó külföldi oktatók-kutatók közül az ülészakon megjelent leningrádi Nyikolaj Alekszandrovics Cserkaszovot, a szófiai Vlagyimir Abramovot és Neneso Dimovot.

Dr. Fodor Géza tudományegyetemünk rektora nyitotta meg az ülészakot, többek között hangsúlyozva, hogy:

— A marxizmus—leninizmus oktatásának negyedszázados évfordulója kiváló alkalom az eddig megtett út áttekintésére, az elért eredmények rögzítésére.

Szólott arról, hogy 1949. őszén milyen nehézségek közepette indult meg és később hogyan alakult az oktatás. Majd megállapította:

— Önállóan működő marxizmus—leninizmus tanszékünk leküzdötte a kezdeti nehézségeket és fokozatosan beilleszkedett az egyetemi oktató-nevelőmunkába. Marxista oktatóink kezdetől fogva élenjárta az egyetem politikai, társadalmi tevékenységében. Oktatómunkájuk eredményeként egyre több hallgató sajátította el magas fokon a marxizmus—leninizmust. A marxizmus—leninizmus tanszék októinak tevékenysége nélkül már elképzelhetetlen lenne az egyetem élete. A vezetés éppen ezért mindenkor számított és számít mind a társadalmi, politikai szervezetekben, mind pedig az egyetem egész vezetésében áldozatos munkájukra.

Külön köszönetet mondva azoknak az oktatóknak, akik 15 évnél régebben tevékenykednek egyetemünkön, bejelentette, hogy a jubileum alkalmából az Egyetemi Tanács jutalomban részesítette dr. Kalocsai Dezsőt és dr. Rácz János egyetemi tanárokat, dr. Csépanyi Dezsőt, dr. Horuczi Lászlót, dr. Kocsondi Andrást, dr. Ördögh Pirokát és dr. Varga Lajos docenseket, dr. Imre Ottó és dr. Mayer László adjunktusokat. A rektor megnyitó beszéde után dr. Rácz János egyetemi tanár, a Tudományos Szocializmus Tanszék vezetője, az egyetem oktatási rektorhelyettese tartotta meg a szegedi marxizmus—leninizmus oktatás 25. éves története című előadását (amelyből tudósításunk után részleteket közlünk), majd a meghívott szervek és a szegedi társtanulások képviselőinek hozzászólására került sor.

Dr. Agoston József, a megyei és a városi pártbizottságok üdvözlét tolmácsolta, majd a marxista világnézet oktatásának negyedszázada címmel előadást tartott. Ezt követően dr. Fehér

István főiskolai tanár és dr. Szilágyi László egyetemi docens a társ-felsőoktatási intézményekben, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola és a Szegedi Orvostudományi Egyetemen folyó marxizmus—leninizmus oktatásáról számoltak be.

Szeptember 26-án délután az egyetem központi épületében, az aula előtti folyosón dr. Hevesi János, a JATE tudományos rektorhelyettese megnyitotta azt a kiállítást, amely a marxizmus—leninizmus egyetemi oktatásának negyedszázados fejlődését és mai helyzetét reprezentálja. Este a József Attila Tudományegyetem rektora fogadást adott a jubileumi tudományos ülészak résztvevőinek tiszteletére.

Másnap délelőtt dr. Egető Emese docens olvasta fel dr. Grossmann Ferenc docensnek, a Politikai Gazdaságtan tanszék megbízott vezetőjének a marxizmus—leninizmus oktatás módszereinek fejlődése című előadását. Délután pedig a marxizmus—leninizmus oktatás hatékonyasága címmel dr. Horuczi László docens, a Filozófiai Tanszék vezetője tartott előadást és sor került a külföldi testvéregyetemek képviselőinek a jubileumot köszöntő hozzászólásaira is.

Felszólalt a tudományos ülészakon dr. Tóth István, az

MSZMP Központi Bizottsága Tudományos és Kulturális Osztályának vezetője. A tanácskozás résztvevőinek üdvözlése után elismeréssel szölt a marxizmus—leninizmus szegedi oktatásáról, majd a párt agitációs és propaganda bizottságának legutóbbi állásfoglalása alapján vázolta az elkövetkezendő évek legfontosabb feladatait, tennivalóit.

Az egyetem hallgatói és KISZ vezetése nevében Papp István, a KISZ-bizottság titkára köszöntötte a jubileumot, méltatva annak jelentőségét, a marxizmus—leninizmus oktatásának fontosságát, a hallgatók nevelésében.

A jubileumi ülészakot dr. Bence László, az Oktatási Minisztérium főosztályvezetője zárta be, aki beszédében értékelte a tanácskozás jelentőségét, felhívva a figyelmet annak tudományos és oktatáspolitikai értékeire is.

A külföldi testvéregyetemek képviselői a jelentős évfordulóról megemlékező ülészak után néhány napig még tudományegyetemünk vendégei voltak, közelebbről ismerkedtek a JATE Marxizmus—Leninizmus Szakcsoportja tevékenységével. Az egyetem vezetői a delegációkat szeptember 29-én üzemlátogatással egybekötött kirándulásra viték el a Kunbajai Állami Gazdaságba.

Losonczi Pál az ünnepségen

zárta ahhoz, hogy Hadházy Ába Zsigmond orvost, a Szegedi Orvostudományi Egyetem Tanácsa Sub Auspiciis Rei Publicae Popularis kitüntetéssel doktorrá avassa. Röviden ismertette Hadházy Ába Zsigmond eddigi pályafutását.

Hadházy Ába Zsigmond 1949. április 6-án, Budapesten született. Középiskolai tanulmányait a kalocsai I. István gimnáziumban végezte kitűnően, s kitűnő eredménnyel tett érettségi vizsgát is. 1967 szeptemberében iratkozott be az egyetemre, ahol valamennyi évfolyamon a kötelező vizsgákat jeles eredménnyel tette le, és 1973. augusztus 28-án jeles eredménnyel államvizsgázott. A második évtől kezdve az egyetem Anatómiai Intézetének tudományos diákkörében dolgozott, III. éves korától kezdve pedig ugyanott demonstrátori teendőket látott el. Több díjnyertes pályamunkát írt, ezek egyikével 1971-ben Pécsen, az Országos Tudományos Diákköri Konferencián második helyezést ért el. Témaköre elektrofiziológiai vizsgálatokat is követelt, így 1971 szeptemberétől tudományos diákköri tag lett az Élettani Intézetben is. Kibernetikai, matematikai és filozófiai stúdiumot is folytatott; ennek eredménye volt az 1973-as, Szegeden tartott Országos TDK-n előadott munkája. Az utóbbi két évben Népköztársasági Tanulmányi Ösztöndíjas hallgatónk volt.

KISZ-tag; másodéves kora óta évfolyamának vezetőségi tagjaként dolgozott, mint az évfolyam követelményrendszer-felelőse, és ezt a funkcióját mindenki megelégedésére látta el. Orvosi tanulmányainak befejezése után, 1973. október 1-én, az Élettani Intézetbe került gyakornoknak. 1974 április 4-én az egészségügyi miniszter Felsőoktatási Tanulmányi Erdeméremmel tüntette ki.

Az Egyetemi Tanács 1973. október 5-én tartott ülésén foglalt

Hadházy Ába Zsigmond (Fotók: Ruskai Károly)

sabb tanulmányi kitüntetés, az aranygyűrűs doktori címet az arra érdemeseknek. En hozzátehető ehhez azt is, hogy e kitüntetés és címet úgy tekintjük, mint ami az egyén teljesítménye mellett elismeri és öregbíti az egyetem jó hírét és becsületét. Az elismerés szölv az egyének, de ugyanakkor a közösségnek is. Egész életében emlékeztesse e kitüntető jelképre arra, hogy egyéni sikereket, boldogságot, csak a közösségért, a népért végzett áldozatos munkával érheti el az ember.”

Dr. Hadházy Ába Zsigmond az aranygyűrű átvétele után köszönetet mondott a legmagasabb tanulmányi kitüntetésért, majd dr. Szontágh Ferenc, az egyetem tanácsa nevében megköszönte Losonczi Pálnak, hogy a kiváló hallgató doktorrá avatása alkalmából rendezett ünnepi tanácsülésüket jelenlétével megtisztelte. Az ünnepség az Internacionálé hangjával ért véget.

Az ülészakot dr. Fodor Géza rektor nyitotta meg. (Fotó: Kun Sándor)

A fejlődés állomásairól

Részletek dr. Rácz János előadásából

— Ebben az évben számos nagy jelentőségű jubileumra emlékezünk. 1949-ben a szocializmus építésének első esztendejében több olyan rendelet, intézkedés is napvilágot látott, amelyek az egész magyar társadalom további fejlődésére mélyreható következményei voltak. Ezek közé tartozott a marxizmus—leninizmus oktatásának bevezetése is.

— Felszabadulásunk után minden vonatkozásban kedvezőbb feltételek jöttek létre a marxizmus—leninizmus terjesztéséhez. Az MKP által szervezett előadások, tanfolyamok, pártiskolák, a klasszikusok alapvető műveinek növekvő példányszámában való kiadása, mind mind megkönnyítették és elősegítették a marxizmus széles körben való propagálását. A szervezett marxizmus—leninizmus oktatás bevezetése

természetesen nem ment nehézségek nélkül. Nem álltak rendelkezésre elégséges tapasztalatok, szakemberek, tankönyvek, jegyzetek, sőt még irodalom sem! A régi oktatói gárda egyrésztnek ellenállásával is számolni kellett. Mindezek ellenére a szegedi felsőoktatási intézményekben az 1949/50-es tanévben kezdetét vette a marxista—leninista oktatás. A fentiekből eredően az első években nem volt még önálló tanszék Szegeden. Az ELTE marxizmus—leninizmus tanszékének irányításával folyt az oktatás. Az előadásokat is nagyrészt más területen dolgozó meghívott kommunisták tartották. A szemináriumokat a felkészültebb hallgatók vezették. Az oktatási törzanyagát pedig az SZKP története és néhány alapvető klasszikus irodalom képezte. Néhány

(Folytatás a 2. oldalon.)

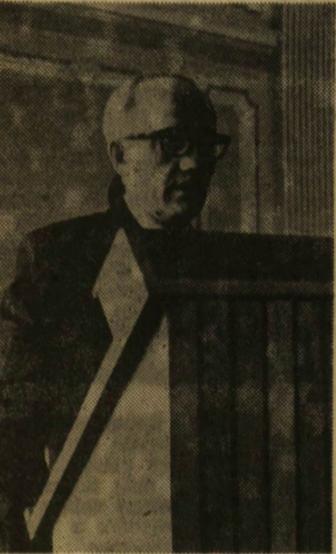
A fejlődés állomásairól

(Folytatás az 1. oldalról.)

év alatt Szegeden is jelentősen fejlődött a marxizmus-leninizmus oktatása. 1952-ben Kerékyártó Elemér vezetésével létrejött az önálló marxizmus-leninizmus tanszék.

Az 1953/54-es tanévtől már a tanszéken belül három szakcsoport létezett: filozófiai (Kalogy György vezetésével), politikai gazdaságtan (Nagy Lajos vezetésével), és párttörténeti (Kalmár György vezetésével). 1955-ben pedig a tanárképző főiskolán hat oktatóval önálló marxista-leninista tanszék szerveződött. Az 1959/60-as tanévtől létrejött az önálló Tudományos Szocializmus Tanszék Mérei Gyula vezetésével. 1967-től megalakult az Orvostudományi Egyetem önálló marxizmus-leninizmus intézete Székely Sándor vezetésével. Az 1972/73-as tanévtől egyetemünkön létrehoztuk a marxizmus-leninizmus tanszék szakcsoportját.

1949-1974 között a marxizmus-leninizmus tanszéken, illetve tanszékeken — beleértve a három tanszék jelenlegi 33 fős oktatói állományát is — kb. 110 főállású oktató dolgozott. Okta-

Dr. Rác János tanszékvezető egyetemi tanár előadása közben.

toink származás és végzettség szerinti megoszlása ugyancsak tanulságos képet mutatott. A 110 oktató közül munkás- és paraszt származású 81, alkalmazottal és egyéb 18, értelmiségi 11 fő. Egyetemi és főiskolai végzettség nélkül mindössze 1 fő dolgozott a tanszéken, de több oktatóknak két diplomája volt, illetve van. A három tanszék jelenlegi oktatói állományának néhány jellemző adata: mind a 33 főnek egyetemi végzettsége van, heten kiegészítő szakot is végeztek. 22 oktatónk munkás-paraszt származású. Oktatóink átlagos életkora 39 év, jelentékeny fiatalítás csupán az utóbbi három évben történt. Az oktatók több mint 50 százaléka 10 évnél régebben oktatja a marxizmus-leninizmust.

Oktatásunkban lényeges változás csak 1954-ben és azt követően következett be. A hallgatók közreműködését fokozatosan mellőztük és jelentősen növeltük a filozófia és a politikai gazdaságtan alapvető kérdéseinek oktatására fordított időt. A Marxizmus-Leninizmus Oktatási Főosztály irányításával ekkor készültek az alkotórészek programjai, tematikái és tananyagai. A marxista filozófia történet oktatásának kezdetei is ezekre az évekre nyúlnak vissza. A politikai gazdaságtant mint önálló alkotórészt szintén 1955-1956-tól oktattuk egyetemünkön. A marxizmus-leninizmus oktatásának rendszerében alapvető változások következtek be az ellenforradalom leverése után. Közelítettük a marxizmus-leninizmus oktatását országos szinten és programokban egyaránt a karok jellegéhez, a szakemberek képzés céljához és szükségleteihez. A filozófia oktatásán belül önálló diszciplínaként bevezetésre került a logika oktatása. A politikai gazdaságtan oktatásában pedig megerősítést nyert a szocializmus politikai gazdaságtani kérdéseinek oktatása. Két tanéven keresztül szüneteltettük a munkaszorgalom története oktatását, s 1959 őszétől bevezetésre került a tudományos szocializmus oktatása.

A hallgatóság tananyagellátásában is jelentős fejlődés követ-

kezett be az elmúlt 25 évben. Mindhárom alkotórész esetében szép számmal vannak forgalomban használható — ha nem is minden esetben színvonalas! — jegyzetek, szöveggyűjtemények. Tanszékeink több oktatója érdemben közreműködött e jegyzetek szöveggyűjtemények elkészítésében. Megfelelő példányszámokban rendelkezésre állnak a klasszikusok művei is.

Tanszékeink oktatóinak az első években elsődleges feladatuk a megfelelő, majd egyre színvonalasabb oktatásra való felkészülés volt. Gyakorlatilag állandóan tanulva tanítottak.

Mind az oktató — mind pedig a társadalmi munkából nagyobb részt vállaltak, mint általában az oktatók többsége. Jónéhány évig ezért nem folyt tehát rendszeres tudományos munka tanszékeinken.

Ma gyakornokaink kivételével minden oktatóknak van tudományos témája. Ezek kutatását ki-ki erejének megfelelően, de mindenki rendszeresen végzi. A három tanszéken egy-egy nagyobb témát többben is kutatnak. Témáik egyrésze közvetlenül is kapcsolódik az oktatót anyaghoz. A legújabbkori, illetve a szocializmus építéséhez kötődő témák kutatása örvendetesen gyarapszik. Oktatóink döntő többsége kutatási eredményeit rendszeresen publikálja. Ez a tudományos közéletben való aktívabb részvétel is maga után vonja. Tanszékeink több mint 10 év óta rendszeresen kiadják Actáikat. (A három tanszéken eddig már több mint 40 kötet jelent meg!) Oktatóink tollából eddig féltucat — több most van nyomdában — monográfia jelent meg.

A KISZ szervezésében és az egyes évfolyamok csoportok kezdeményezésére oktatóink többsége rendszeresen tart előadásokat a legkülönbözőbb kérdésekről. Több politikai kör vezetését is oktatóink végzik.

A marxizmus-leninizmus oktatásának eredményességét és elismerését jelzi sok más mellett az is, hogy egyre több szakdolgozatot és egyetemi doktori disszertációt írnak tanszékeinkhez. A szakmai ideológiai vitákban szintén részt vesznek oktatóink. A többi tanszékkel való együttműködést ezek is erősítik.

Egyetemi pártszervezeteink vezetésében kezdetől jelen voltak a marxista oktatók.

A fentiekben csak nagyon vázlatosan tekinthetünk át a marxizmus-leninizmus oktatás 25. éves történetének fontosabbnak ítélt eseményeit. Természetesen nem szólhatunk az oktatónevelő tudományos munka minden összefüggéséről.

A tennivalókat jól kell látnunk, segít ebben bennünk az agitációs-propaganda bizottság legutóbbi állásfoglalása. A mi tanszékeinkre is vonatkoznak a párt állásfoglalásának feladatait meghatározó alábbi megállapításai: „A világnézeti nevelés hatékonyságának fokozása érdekében növelni kell a marxizmus-leninizmus oktatás világnézeti nevelő erejét, politikai orientáló szerepét. Fő célunk az, hogy olyan szilárd marxista-leninista világnézettel rendelkező szakembereket képezzünk, akik ismerik a marxizmus-leninizmus elméleti alapjait és ennek segítségével képesek eligazodni a hazai szocialista építés és a nemzetközi osztályharc bonyolult kérdéseiben. El kell érni, hogy a hallgatók magukénak vallják a párt által megfogalmazott, a szocializmus építésére vonatkozó történelmi perspektívát és tudatosítsák, hogy ennek elérése csak céltudatos elkötelezett és aktív társadalmi tevékenységgel lehetséges. Ennek érdekében erősíteni kell a tudományos szocializmus oktatását hiszen ez a tárgy kapcsolódik a legszorosabban a politikához. A marxizmus-leninizmus oktatás keretében a hallgatók ismerjék meg a magyar és a nemzetközi forradalmi munkásmozgalom legfontosabb tapasztalatait. Az eddignél fokozottabban kell támaszkodni Marx, Engels, Lenin munkásságára, a többi szocialista országban, elsősorban a Szovjetunióban elért tudományos eredményekre.”

A 25. év alatt elért eredmények lehetővé teszik a megnövekedett feladatok teljesítését, oktató-nevelő és tudományos munkánk még magasabb színvonalon való végzését.

Fogorvosok nemzetközi kongresszusa

Városunk felszabadulásának 30. évfordulója és a szegedi fogklinikai alapításának negyedszázados jubileuma tiszteletére Szegeden rendezték meg a Magyar Fogorvosok Egyesületének kongresszusát, a XI. *Árkövy Vándorgyűlést*. A háromnapos tudományos tanácskozást szeptember 26-án délelőtt, az újszegedi Biológiai Központ földszinti nagytermében ünnepélyes külsőségek közepette dr. Tóth Károly egyetemi tanár, a Magyar Fogorvosok Egyesületének elnöke, orvosegyetemünk fogklinikájának igazgatója nyitotta meg. A megjelentek üdvöz-

lakozták, a szegedi fogklinikai igazgatója, Jan Krzywiczki, a varsói konzerváló fogklinikai igazgatója és V. I. Kulasevko, az odesszai orvosi akadémia fogorvosi karának dékánja vette át ezek után a díszoklevelet, amelyet egyébként elküldenek a kongresszuson részt venni nem tudó csehszlovák J. Kostlánek, a jugoszláv D. Branovackinak és a francia P. Cernéának is.

Stefan Velgos professzor itt nyújtotta át dr. Tóth Károly egyetemi tanárnak a csehszlovák orvosok és fogorvosok egyesületének tiszteletbeli tagsági oklevelét. A vándorgyűlésen részt vevő

Dr. Tóth Károly megnyitó beszédét mondja.

lése után elmondotta, hogy a nemzetinek indult nagyszabású tudományos tanácskozást, amelynek célja a stomatológiai kutatások legújabb eredményeinek számbavétele, a külföldi tudósok rendkívüli érdeklődése nemzetközi kongresszussá minősítette. A mintegy 360 résztvevő között ugyanis 100 külföldi szakember van. Az 50 fős finn delegáció mellett érkeztek fogorvosok a Szovjetunióból, Kubából, Angliából, Ausztráliából, Csehszlovákiából, Franciaországból, Japánból, Jugoszláviából, Lengyelországból, a Német Demokratikus Köztársaságból, Romániából, Olaszországból, az NSZK-ból, az Amerikai Egyesült Államokból és Ausztriából.

Pályadíjak, oklevelek

A vándorgyűlés résztvevőit a Szegedi Orvostudományi Egyetem nevében dr. Szontágh Ferenc rektor üdvözölte magyar és angol nyelven. Az ünnepélyes megnyitón került sor először a Magyar Fogorvosok Egyesülete alapítványának, a *Körmöczy-pályadíj*nak átadására. A Fogorvosi Szemle első főszerkesztőjének, dr. Körmöczy Zoltánnak tiszteletére 1973-ban alapított pályadíjat olyan 35 évesnél fiatalabb fogorvosokra ítélik oda, akik önálló kutatásokra épülő tudományos dolgozataikat folyóiratban publikálják. Közülük most első ízben a legértékesebbnek minősített közleményükért dr. Kaan Miklóst és dr. Gyimesi Jánost, a budapesti fogpótlástani klinika, valamint dr. Keszler Pétert, a budapesti Kórélettani Intézet oktatóját jutalmazták Körmöczy-pályadíjjal.

Ezt követően dr. Tóth Károly bejelentette, hogy a Magyar Fogorvosok Egyesületének örökös tiszteletbeli elnökévé választották néhai dr. Balogh Károlyt, a budapesti szájsebészeti klinika volt igazgató professzorát, néhai dr. Kemény Imrét, a központi stomatológiai intézet fogpótlástani intézetének volt vezetőjét, Állami-díjas címzetes egyetemi tanárt, dr. Hattyasy Dezső nyugalmazott egyetemi tanárt, a szegedi fogklinikai volt igazgatóját és dr. Varga István professzort, a budapesti gyermekfogászati klinika volt igazgatóját, aki 43 éve a Fogorvosi Szemle főszerkesztője. A Magyar Fogorvosok Egyesülete tiszteletbeli tagjává választott Stefan Velgos, a pozsonyi

gyakorlati jelentőséggel bír. Közismert, hogy a fogszuvasodás körkörös olyan méreteket kezd ölteni, hogy e probléma a fogorvosok létszámának jelentős növelésével sem küzdhető le. A betegség megelőzése az, ami segíthet, és ebben a tekintetben a tudományos álláspont egységesnek mondható, amennyiben a fluor alkalmazása jelenthet nagy előrehaladást ezen a téren. Az ivóvíz fluorozása nem csak nálunk, hanem más, nyugati államokban sem oldható meg, ezért más alternatív módszerek kidolgozására nagy erőfeszítések történnek. Ezen a téren széles körű vita alakult ki, de az a fontos, hogy az előadók, hozzászólók szavaiból a mielőbbi megoldás sürgetése csendült ki. Lehet, hogy Angliában a tej fluorozása valósul meg. Angol vendégelőadónk egy, a tej fluorozására alkalmas készüléket ideszállítva, működés közben mutattak be, s E. W. Borrow alapítványának megbízásából klinikának ajándékozták. Lehet, sőt reméljük, hogy hazánkban a só fluoridítása kerül megvalósításra, és ezen a téren a Szegedi Fogászati és Szájsebészeti Klinika korábbi években ismertett eredményei nemzetközi vonatkozásban nagy érdeklődést váltottak ki, s e tárgykörben a most elhangzott két előadás is azt bizonyítja, hogy munkájuk igen komoly tudományos alapokra épül.

A fogpótlástan megtartó fogászat vonatkozásában igen sok dolgozat foglalkozott a felhasználásra kerülő, minél korszerűbb anyagok vizsgálatával, új anyagok gyakorlati alkalmazásával. Fogpótlást lehet készíteni rozsszul, rossz anyagból és a szervezetre káros anyagból. A kutatók munkásságát ezen károsodások minél teljesebb kiküszöbölését célzó törekvések hatják át.

Korszerű módszerekkel

A gépesítés korszakában és az életkor felső határának kitolódása idején mindinkább arra törekszik az orvostudomány, hogy korszerű, altatógéppel felszerelt, intenzív osztályal rendelkező szájsebészeti osztály álljon minden stomatológiai intézet rendelkezésére. Több előadás hangzott el az állcsonttörések korszerűbb gyógyításáról, a daganatos betegségek korai felismerésének szükségességéről és módszereiről, azok műtéti megoldásáról, és a helyreállító plasztikai sebészetről. Tudományos beszámolókat szerint vérzékenységben szenvedő beteg foghúzással ma már nem szorul hosszú klinikai ápolásra. Ez a beavatkozás megfelelő ellátással ambuláns is elvégezhető.

Meg kell még említeni azokat az eredményeket is, amelyeket ugyancsak a Szegedi Fogászati és Szájsebészeti Klinika kutatói az izotópos vizsgálatok terén a nyálmirigyek és az állkapocsizület vonatkozásában felmutattak és velük elismerést arattak.

A klinikánk fenállásának 25. évfordulóján Szegeden rendezett Árkövy Vándorgyűlést sikeresnek kell tartani. Sikeresnek, mert az előadók komoly, tudományos eredményeket mutattak fel a stomatológiának majdnem minden területén, és sikeresnek, mert ezek a tudományos munkák nem öncélúak, hanem az emberiséget szolgálják.

A kongresszus alkalmával megrendezték a Magyar Fogorvosok Egyesületének kétévenkénti közgyűlését, amelyen elnöknek ismét dr. Tóth Károly egyetemi tanárt, főtítkárnak dr. Csiba Árpád budapesti adjunktust választották meg.

SZABÓ MAGDOLNA

Tettekkel kell bizonyítani!

A korszerűsítési törekvéseknek nálunk is igen nagy gyakorlati jelentősége van. A helyes és koncepciózus korszerűsítés viszont csak az elmélet és a gyakorlat összekapcsolásával lehetséges. Sokszor és sokaktól hangzott el, hogy az elmélet próbaköve a gyakorlat, az a tevékenység, amellyel az ismeretanyagot meghatározott cél, feladat megvalósítása érdekében felhasználjuk. Tapasztalataink azt mutatják, hogy a törekvés gyakran marad el a várakozástól, mivel a hallgatók ideológiai, politikai ismeretanyag bizonytalan, hiányos, nehezen tudják logikailag összefüggő rendszerbe kövacsolni, s főleg a gyakorlatba átültetni.

Valahogy azt szeretnénk, hogy a KISZ Központi Bizottsága Intéző Bizottságának 1974. április 11-i határozata a gyakorlatban előrelépést jelentene. Igen, előrelépésre, nem pedig — mint ahogy sokan gondolják — egyföldet rengető változásra van szükség. Alapvető érdekeink megegyeznek, és az ebből fakadó közös társadalmi cél igényli, hogy egyéni érdekeinket a társadalmi érdekekkel szervesen kapcsoljuk össze a mozgalmi munkában.

Jobb és közös felkészülés

Milyen kezdeményezések születtek a Juhász Gyula Tanárképző Főiskolán a politikai feladatokat sikeres megvalósítása érdekében? Létrehoztuk a KISZ VB mellett működő Agitációs Propaganda Bizottságot. Néhány felsőoktatási intézményben ez már megalakult, és az év elején mi is úgy éreztük, hogy nálunk is megérett a helyzet ennek megalakítására. Több időt és energiát fogunk fordítani a közvetlen politikai feladatokra, annál is inkább, mert az a tapasztalatunk, hogy a direkt politikizálás negatívumából való félelem gyakori hangoztatása mögött nem egyszer a mérsékelt felkészültség, az eszmei-politikai nevelést elejtő kényelem húzódik.

Jó alkalom nyílik a direkt politikizálásra, a politikai-ideológiai

klub keretén belül. Szeptemberben például Ciprusról hangzott el színvonalas előadás, melyet Karikó Sándor tanársegéd tartott. Terveinkben szerepel aktuális kül-, bel- és gazdaságpolitikai kérdések megvitatása.

Azt reméljük, hogy gondolataink kicserélésével közelebb kerülünk az aktív munkálkodáshoz. Ezért kedvező visszhangot váltott ki az a kibontakozó együttműködés, melynek csírái az egyetem és főiskolák között a politikai munka területén is megjelentek. Itt az ideje, hogy véglegesen szakítsunk az „egy városban, de külön városban” elvvel. A felszabadulási vetélkedő, a látványos és kevésbé látványos feladataink közelebb hoznak bennünket. Az intézményi titkárok és az agit-prop. titkárok találkoznak, de szükség lenne kari, illetve alapszervezeti szinten is a kapcsolatok „normalizálására”.

Fiatalos lendülettel

A vezetőképző tábort, az alapszervezeti taggyűléseket, a KISZ Bizottsági értekezlet tapasztalatait nálunk azt bizonyították, hogy a hallgatók nagyrésze komolyan vette, megértette a határozat politikai állásfoglalását és tettekkel akarja bizonyítani, hogy alkalmas a magasabb követelmények teljesítésére. „Jó érzés volt tapasztalni, azt a határozottságot és jó értelemben vett nyüzgést, ami itt van — mondotta Váradi Károly, a KISZ VB Egyetemi és Főiskolai Osztályának munkatársa, de figyelniünk kell arra, hogy a fiatalos lendület ne hogy kialudjon”. Nem szabad például arra hivatkozni, hogy sokan vannak köztünk, akik a társadalmi-közéleti tevékenység gyakorlásában tapasztalatlanok. A társadalmi-közéleti tevékenységet tanulni kell, és nekünk kell, KISZ-vezetőknek lehetőséget és utat mutatni „kezdő társainknak”. Hasznos tapasztalatokat ad erre az egyetemi-főiskolai ifjúságot be lehet, sőt be kell vonni az egyetemi, főiskolai közösségek gyakorlásába.

A KISZ kommunista jellegéről már folyt érdemi vita e lap oldalain. A téma népszerűségéből, aktualitásából viszont semmit sem veszített, sőt: a határozat leszögezi, a szervezet kommunista-politikai jellegét határozottan erősíteni kell. A kommunista jelleg konkretizálása viszont nem egyszerű dolog; a koncepció, a vezérfonal megvan, de az eszközök kialakítása a mi dolgunk.

Néhány „tipp”

Pedagógusképző intézményről lévén szó, elsődleges feladatunknak tartjuk az ismeretek megszerzését és a megszerzett ismeretek tapasztalatok átadását. Erre jó lehetőséget biztosítanak az intézményen kívüli és belüli tevékenységek, akciók, megbízások. Ezek közül csak néhányat említek „tippként”: Hallgatóink egy részének lehetősége nyílik politikai felkészültségének, pedagógiai érzékének kamatoztatására a Városi- és Járási KISZ Bizottság által szervezett Oktatási Bizottság keretén belül. Gyárakban, üzemekben politikai előadásokat tarthatnak, tapasztalatokat gyűjthetnek, a „nagy politikát” a helyi gyakorlattal való összefüggésében magyarázhatják. Bizunk benne, hogy az elméleti felkészültség bizonyos problémáérzékenységgel párosul. Itt azonban fő feladat a valóságos és a vélt problémák megkülönböztetése. Az Ifjúságvédelmi Bizottságban való aktív részvétel is előnyös a leendő tanár számára; a korrepetálás, a gyermekekről való gondoskodás közelebb hozza a tanárt és a tanítványt. Az alapszervezetekben is bőven van lehetőség az értelmes, az adottságra, tudásanyagra, a szakjellegre épített tevékenységre. Csak mindenütt vegyük számba ezeket, jó értelemben vett kollektív erővel és tettvágygal!

A kezdet biztató, intézményeink józan mérlegelésétől, politikai atmoszférájától függ a további lépés.

JANUJ JÁNOS

Dr. Karády István

mányszeretével és tehetsége, szorgalma, nagy nyelvtudása fiatalon ismertté tette őt, aki 1940. óta már mint egyetemi magántanár fejtette ki tevékenységét. Szegeden a Belgyógyászati Klinikán (1932—1948) a Gyógyszer-tani Intézetben (1948—1951) tevékenykedett, 1951-ben pedig a Kórélettani Intézet tanszékvezető egyetemi tanárává nevezték ki. Számos, az orvosegyetemen működő bizottságban viselt tisztséget. A szegedi szakorvosképzési vizsgabizottság állandó és vizsgáztató tagja, az Egyetemi Tudományos Bizottság a Területi Bizottság, a Diploma Nostrifikáló Bizottság, a Klinikai Bizottság, a Könyvtári Bizottság és Visszavételi Bizottság elnöke volt. Tudományos pályafutását gyors nemzetközi megbecsülés kísérte. Több hazai és külföldi tudományos társaság sorolta tagjai közé, így a Magyar Belgyógyász Társaság, a Magyar Élettani Társaság, a Magyar Endokrinológiai Társaság, valamint a Korányi Sándor Kórélettani Társaság, melynek alapító tagja is volt. A külföldi tudományos társaságok sorában pedig többek között a Canadian Physiological Society, Pathological Society USA és a Collegium Internationale Allergologicum Stockholm is tagjai sorában tartotta nyilván a szegedi tudóst. Mint klinikus indult el Szegeden, de később kórélettani kutatásokkal tette ismertté nevét és intézetét.

Nem kellett keresnie tehát, hiszen átélte mit jelent a gyakorlati fontosságú elméleti kutatás. Ezt mutatták fényes eredményei is. Páratlan szorgalommal képezte magát és még idős korában is

tudta követni az alig követhetővé vált orvosi irodalmat. Tudta, mit jelent a könyvtár, a kutató orvos számára. Meg is tett minden könyvtárunk fejlesztésére, elvitatott érdemeket szerelve e téren is. Mindig ő volt közöttünk az, aki legjobban ismerte a nagyvilágban folyó kutatás legújabb eredményeit. Sokan fognak emlékezni rá, amint a legfrissebb folyóiratokat tanulmányozza, hiszen sem betegség, sem más nem tudta megakadályozni abban, hogy ezt naponta megtegyje.

Legelősebben mégis a tanár alakja, a diákjait annyi lelkesedéssel és odaadással oktató-nevelő professzor képe véste bele magát emlékezetünkbe. Orvosegenerációkat nevelt fel, sokezer volt tanítványa emlékezik majd mindig hálás szívvel, tisztelettel és szeretettel arra a professzorára, akitől oly sokat tanult és akinek tanításait nem lehetett elfelejtani. De tanultunk tőle mi tanártársai is.

Elmentél, Pista, de mégsem hagytál el bennünket. A példakép, amit élénk állítottál, s melynek nagyságára csak most döbbenünk rá igazán, örökre itt marad. A példakép, hogy az embernek mindenben a lehető legjobbat kell célu tűznie maga elé, még akkor is, ha annak elérése meghaladja erejét. Ha tudnánk előre, hogy csak addig jutunk el, ameddig valóban eljutunk, talán sohasem indulnánk útnak. Követniük kell példánkat és követni is fogjuk, hogy méltók lehessünk Hozzád.

DR. SZONTÁGH FERENC
rektor

SZEGEDI Egyetem hireiből

ELISMERÉS

A Csongrád megyei tanács szeptember 26-án tartott ülésén 10. éves tanácsági munkájáért bronz plakettel jutalmazta dr. Varró Vince egyetemi tanárt, a SZOTE I. sz. Belgyógyászati Klinikájának igazgatóját.

KIALLÍTÁS

Szeptember 26-án délután Vinkler László festőművész, főiskolai tanár nyitotta meg az Országos Grafikai Hetet, a Kárász utcai Képcsarnokban. A kiállítás október 5-ig tekinthető meg, hétköznap 9,30—18 óráig, szombaton 9,30—14,30-ig.

EMLEKÜLÉS

A Magyar Higiénikusok Társaságának Délmagyarországi Tagozata és a Szegedi Orvostudományi Egyetem Közegészségtani és Járványtani Intézete 1974. szeptember 28-án szombaton Kányó Béla professzor halálának 10. éves évfordulója alkalmából emlékülést tartott az Elméleti Intézetek tantermében. Az elnöki megnyitót után hangzott el dr. Weber Teréznek, mint tanítványa Kányó Béla professzorra, majd dr. Berencsi György tanszékvezető egyetemi tanár tartott előadást a nagyüzemi mezőgazdaság egyes munkagészségügyi kérdéseiről.

OKTATÓINK KÜLFÖLDÖN

Dr. Sirokmáné Köves Erzsébet, a JATE Növényélettani Tanszékének vezetője Torunban részt vett a Növényi növekedési hormonok tárgykörében rendezett tudományos konferencián, ahol előadást is tartott.

Dr. Zsoldos Ferenc, a JATE Növényélettani Tanszékének docense Bukarestben részt vett a Nukleáris Módszereket Alkalmazó Európai Társaság V. nemzetközi kongresszusán, ahol előadást tartott kutatási eredményeiről.

Dr. Szalay László egyetemi tanár, a JATE Biofizikai tanszékének vezetője az MTA kiküldetésében október elején Prágában járt a KGST biofizikai együttműködés meghatalmazottai tanácsának VI. ülésén.

Dr. Fejes Pál egyetemi tanár az MTA küldöttségként októberben háromhetes angliai tanulmányúton van, majd onnan Nyugat-Berlinbe utazik, ahol dr. H. Block professzor meghívásának eleget téve előadást tart.

A Szovjet Gyógyszerésztudományi Társaságok Szövetségének rigai kongresszusán részt vett és előadást tartott dr. Kedvess György, tanszékvezető egyetemi tanár, a SZOTE Gyógyszerésztudományi Karának dékánja, akinek ez alkalommal nyújtották át a Szovjet Gyógyszerésztudományi Társaság Szövetsége tiszteletbeli tagsági oklevelét.

Dr. Kemes Béla, a JATE Állam- és Jogtudományi Kara tanszékvezető docense Hamburgban részt vett a német jogásznapi tudományos ülésszakán.

A hallgatók képviselői

Szeptember 23-án délután, az Apáthy István kollégium társalgójában az évfolyamok alapszervezeti taggyűlésein választott küldöttek adtak egymásnak tállalkozót. A küldöttterkezeleten, amelyet dr. Pálmai Pallag Lajos, oktatói-dolgozó KISZ-titkár vezetett, megjelent: dr. Kata Mihály adjunktus; az MSZMP Gyógyszerésztudományi Kari alapszervezetének titkára és dr. Tényi Mária egyetemi tanár, az Általános Orvostudományi Kar dékánhelyettese.

Első napirendi pontként Orcsik István, IV. éves gyógyszerészhallgató, Hudák János, IV. éves orvostanhallgató és F. Kiss Zsuzsanna, VI. éves orvostanhallgató, a kari és egyetemi tanácsokban végzett képviselői munkáról számolt be a hallgatóknak. Ezután a küldöttek megválasztották az egyes tanácsok tisztségviselőit. A választások eredményeként az Egyetemi Tanács tagja lett: dr.

KITUNTETES

Dr. Heks Ágnes kandidátust, a József Attila Tudományegyetem nyelv-tanárát szeptemberben az Oktatásügy Kiváló Dolgozója kitüntetésben részesítették.

KLUB NEVADÁS

A Juhász Gyula Tanárképző Főiskola KISZ-klubja működésének egyéves évfordulóján ünnepélyesen felvette a Tamási Áron Klub nevet. A névadóról Hegedűs András főigazgató tartott megemlékezést.

KÜLFÖLDI VENDÉGSZEREPLÉS

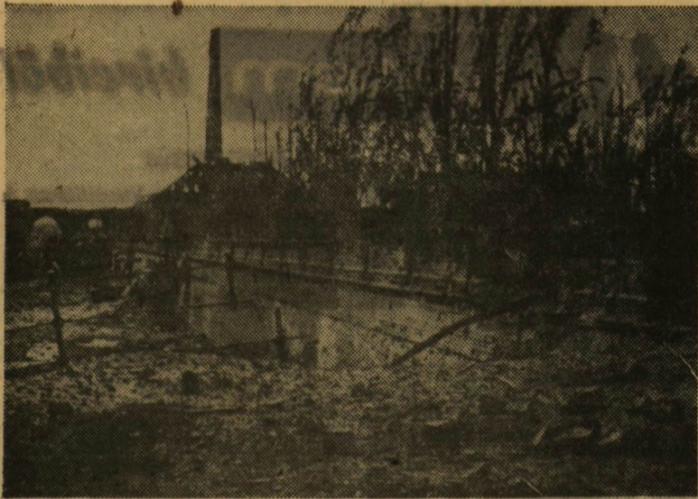
Szeptember 26-án Csehszlovákiába utazott a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola ének-kara, zenekara és tánc-kara. A nyitrai Pedagógiai Főiskola művészegyüttesével közösen összeállított műsorukról Pozsonyban televíziós felvételt készítenek, amely képet ad a két baráti felsőoktatási intézmény kapcsolatairól. A szegedi delegáció vezetője Hegedűs András főigazgató, a művészegyütteseket dr. Mihálka György és Monoki Lajos vezényli a turnén.

ELŐADÁSSOROZAT

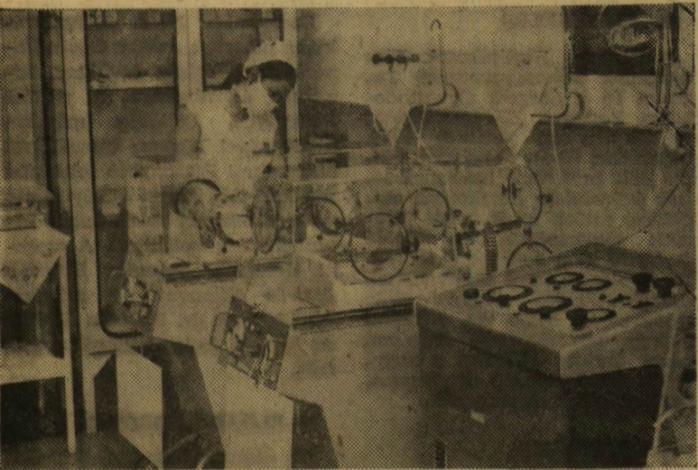
Az emberi élet legjellemzőbb vonása a társadalmi jelleg. Ezt a tényt felismerve, jöttek létre mindazok a tudományok, amelyek az ember és a társadalom sokrétű kapcsolatrendszerét hivatottak feltárni. Ezek között is különös jelentőséget nyert napjainkban a szociálpszichológia, amelynek eredményeit és használhatóságát mind többen kezdik felismerni és kipróbálni a gyakorlatban. A Szegedi Orvostudományi Egyetem agitációs-propaganda munkacsoportja ezt felismerve, szociálpszichológiai előadássorozatot indít meghívott reprezentatív előadók közreműködésével. Az első előadás október 10-én este 6 órakor kerül sor, Garai László tartja, Motiváltak-e a társadalmi változások? címmel. A további programban Mérei Ferenc (Kossuth-díjas): A közösségek rejtett hálózatairól, Buda Béla (pszichiáter) pedig az orvosi szociálpszichológia köréből tart előadást. Hankiss Elemér (Irodalomtudományi Intézet) és Erdős Ágnes (pszichológus) neve is az előadók listáján szerepel. Az előadások helyét és időpontját még nem jelölték ki a rendezők.

A témában való előzetes tájékozódás megkönnyítésére az agit.-prop. munkacsoport minden előadás előtt rövid ismertetőt ad majd ki, amelyben szerepelni fog az előadó munkássága, témájának lényege és néhány alaptudományos ülésszakán.

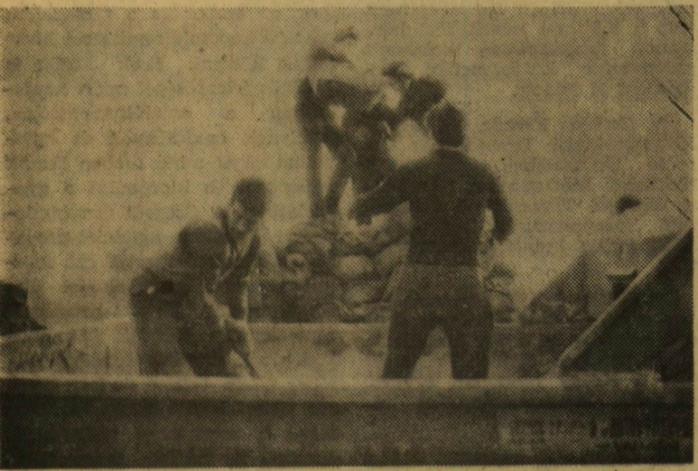
Gáspár László, a SZOTE KISZ-bizottságának titkára, tisztsége alapján, Varga László, V. éves, Székely Judit, III. éves, Hrabovszky Róbert, V. éves orvostanhallgatók, valamint Orcsik István, IV. éves gyógyszerészhallgató. Az Általános Orvostudományi Kar Kari Tanácsának tagjai: Hudák János, IV. éves orvostanhallgató, a kari KISZ-bizottság titkára, tisztsége alapján, Hajnal Ferenc, VI. éves, Zákány József, II. éves, Altorjay István, III. éves, Bende János, V. éves, Pál Attila, VI. éves orvostanhallgatók és Ferber Ferenc, IV. éves fogorvostanhallgató. A Gyógyszerésztudományi Kar Kari Tanácsának tagja lett: Orcsik István, IV. éves gyógyszerészhallgató, a kari KISZ-bizottság titkára tisztsége alapján, valamint Szontágh Melinda, III. éves és Tóth Zsuzsanna, III. éves gyógyszerészhallgatók.

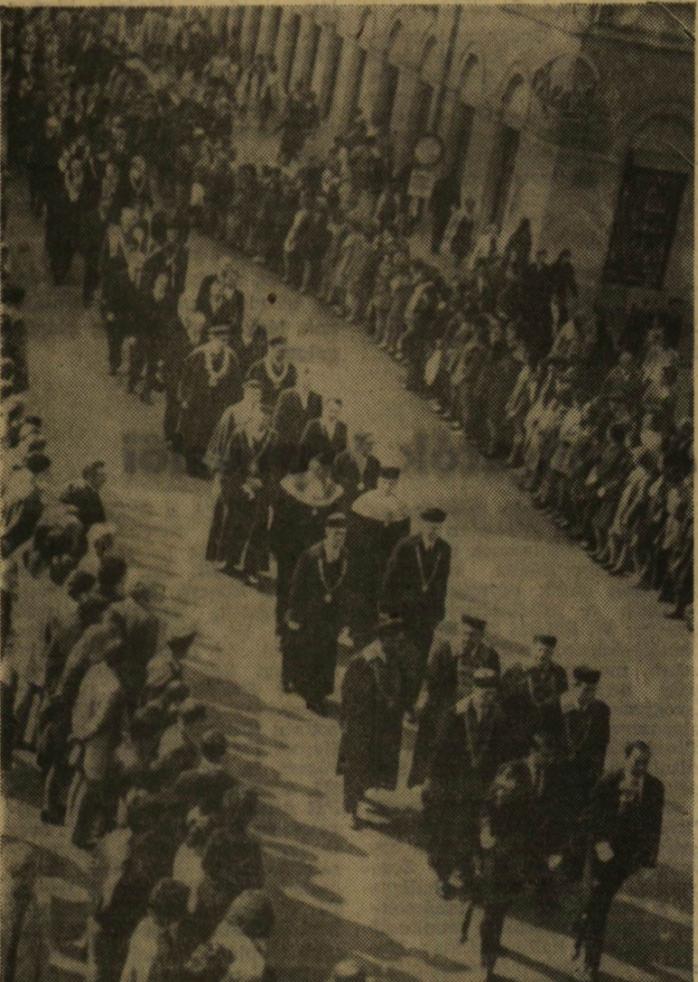
1944. októberre: az egyetemi épületek többsége romokban. A város képéhez jellemzően hozzátartozó klinikasor egy része és környéke bombáértépte romcs.

1974. októberre: Szeged és a környék betegellátását újjáépített klinikáink a legmodernebb gyógyászati segédeszközökkel szolgálják.

Az egyetemi, főiskolai hallgatók, oktatók több ezer óras megfeszített munkával védtek a legutóbbi fenyegető katasztrófa, az 1970-es nagy árvíz ellen Szegedet.

Az egyetemek fennállásának 50. évfordulóját az egész város magáénak érző jubileumként ünnepelte.

Harminc esztendő egy ember életében nagy idő, épp elég ahhoz, hogy egy új nemzedék a társadalom szervezetében a legfőbb alkotó erővé nőjön; elég ahhoz, hogy egy nemzedék átadja helyét az újabb, feltörekvő generációnak.

Egy ország, nemzet életében; a történelemben egy emberöltő kis idő. De napok, hetek is elegendők világot átforgató események lezajlásához. Forradalmi korszakváltás után e történelmileg oly rövid idő is a fejlődés, a haladás rendkívüli mértékének lehet szülője.

A harminc év előtti események immár történelmi távlatba kerülve reális értékelést nyernek. „1944. október 11-én hajnalban a szovjet csapatok: a 2. Ukrán Hadsereg egységei ellenállás nélkül elfoglalták a várost; Szeged felszabadult. Másnap a polgármesterhelyettes felhívása a rend fenntartásáról, a munka folytatásáról, az üzletek kinyitásáról szólt.” A történelemlapok lapjai így őrzik az események emlékét.

Az ország nagy része még véres, zavaros napok, hónapok elé nézett, de Szegeden, az ország első szabad nagyvárosában a romok között megindult a mindennapi élet. Az a harminc év előtti hétköznapi ma természetesen ünnep. Akkor legfeljebb

Közös megemlékezés

Szeged felszabadulásának 30. évfordulója alkalmából szeptember 30-án délután a Szemészet Klinika tantermében ünnepi ülést rendezett a Szegedi Orvostudományi Egyetem és az Odesszai Pirogov Orvosi Akadémia Tudományos Bizottsága, valamint a Magyar-Szovjet Baráti Társaság Orvosegyetemi Tagcsoportja. Az ünnepi ülést megelőzően dr. Kulka Frigyes, klinikai rektorhelyettes megnyitotta az MSZBT Orvosegyetemi Tagcsoportja által rendezett fényképi kiállítást, amely azt mutatja be, hogyan fejlődött az egyetem a felszabadulás időpontjától napjainkig.

Az ünnepi ülést dr. Szontágh Ferenc rektor nyitotta meg. Külön köszöntötte a megjelent szovjet vendégeket, az odesszai testvéregyetem küldöttségének tagjait; M. P. Babov professzor rektorhelyettes, Ny. V. Karaman professzort, a párt vb titkárát, V. I. Kulasenkov professzort, klinikai igazgatót, V. F. Lipovszkij tanszékvezető professzort és L. I. Zvolzkij docenst. Ezt követően dr. Huszák István egyetemi tanár tartotta meg ünnepi visszaemlékezését.

„Mint az események aktív résztvevőjének, az én megtisztelő feladatomban, hogy az orvosegyetem vonatkozásában áttekintést adjak egyetemünk történelmének keretében 1944. október 11-e és az azt követő idők jelentőségéről. Bevezetésül — mondotta dr. Huszák István — máris megállapítható, hogy az egyetem életében minőségi és mennyiségi változások következtek be. A nevelő és kutató munka szélesmedrű és sodrású folyam lett azzal, hogy demokratizálódott. Kapui kitérültek a nép széles rétegei felé, az ország eddig sohasem látott összegeket áldozott, már a szűkös anyagi körülményeink között is, hogy ezen legfelsőbb kulturális intézményeink a szocialista építési érdekei szerint magas szintre fejlődhessenek. A régivel szemben egy új viszony jött létre az állam és felsőoktatási intézményeink között, ezek szerves alkotórészeivé váltak az államnak.”

Az új célkitűzésekről

Ezen változások megvilágítása érdekében az előadó foglalkozott az egyetemnek, mint sajátos funkcionális rendszernek a jellemzőivel, produktivitásával, hatékonyságát befolyásoló tényezőkkel. Az egyetem feladatairól, céljairól a következőket mondta: „Az egyetemek állami szintű feladatai közé tartozik a szellemi vezető-nevelőréteg képzése, a tudományos kutatás és a tudományos kutatók nevelése. Az alkalmazott tudományok területén, állami feladatok gyakorlati megvalósításában tanácsadás, kivitelezéséhez szükséges módszertani elvek kidolgozása stb. Az orvostudományi egyetemen a korszerű gyógyítás elveinek, módszereinek megadása, a betegek ellátása stb. Ezen utóbbinál fogva az orvosi egyetemre sokkal több teher nehezedik. Nemzetközi vonatkozású feladatai: az ország tudományos kapcsolatainak fejlesztése, a tudományfejlesztés érdekében szükséges információk gyűjtése.

Az egyetemek funkciójában a legfontosabb szerepet a célokat kitűző, feladatokat megoldó ember játssza. Ennek kvalitásaitól, rátermettségétől függ, beosztása nagyságától függetlenül, sokminden. A tanszék, egyetemi vezetők, a kádernolitikával foglalkozók legnehezebb feladata a tudományok igényei szerint a legmegfelelőbb személyek kiválasztása, munkakörülményeinek olyan fokú

biztosítása, hogy hatékony tagjai lehessenek egy kutatómunka-együttesnek. Oktatómunkánkat illetően kialakult az a helyes nézet, hogy az alkotó-, kutatómunkát végző emberek a legalkalmasabbak arra, hogy egy-egy tudományág alapvető jelenségeit, összefüggéseit ismerve, világítsák meg a dolgokat. Csak így fejleszthetjük az emberek alkotó gondolkodási készségét. Lexikon-tudás helyett gondolkodásra készítő tudástanyagot plántáljunk beléjük, így válhatnak szakterületükön alkotó emberekké.”

A következőkben dr. Huszák István áttekintést adott a szegedi egyetem felszabadulás előtti és utáni korszakának fejlődéséről.

Visszatekintés

„1872-ben alapított Kolozsvárt. Kolozsvári korszakában a többi egyetemek között a legvirágzóbb volt, a tudomány és a társadalmi haladás számos képviselője tanított itt. Sok haladó gondolkodású vezető adott az országnak. Az első világháború következménye folytán, az egyetem elhagyni kényszerült Kolozsvárt, és ekkor Szeged fogadta be. Az akkori idők társadalmi, politikai viszonyait jellemzően írja le Németh László: „A Tanácsköztársaság bukását követő ellenforradalom elsikkasztotta a magyar forradalmat a Habsburg császár nélkül, de súlyosabb formában a Habsburg-Magyarország maradványait restaurálta. Kisképességű, anakronizmust jelentő réteg kormányozta az országot.” Ebben a szellemi légkörben, az ország igen szegény viszonyai között Szegeden szétszórt szükségépületekben kezdődött meg az ideköltözött tanárok egy részének vezetésével az egyetemi élet. Talán nem is véletlen, hogy az új emberi világot vágyó szellem éppen ezen hanyatott életű egyetem gondolkodó, töprengő oktatóiban érlelődött. A 30-as években a mindinkább fasiszálódó országban nyíltan merték hallatni szavukat és nyomukban a fiatalok is. Itt bontakozott ki József Attila költészetében, itt élt Radnóti Miklós. Itt tanult Erdei Ferenc, Ortutay Gyula, akik a felszabadulás után az ország vezetői lettek. Itt kapta Nobel-díját 1937-ben világhírű tudósunk Szent-Györgyi Albert, a nagyrészt Szegeden végzett kutatási eredményei alapján. Az 1930-as évek szegedi egyeteme dacára a sok nehézségnek, káros szellemi behatásnak, világszinten is neves egyetem volt. Olyan tanítványokat nevelt, hogy azokkal a felszabadulás után nem volt túl nehéz az egyetemi életet elkezdni.

Szovjet segítséggel

1944. október 11-e nemcsak a város, hanem az egyetem történetében is a legfontosabb határkő. Amit ma alkotunk, e nap egyenes következménye.

A mindennapi élet feltételeinek megteremtése után kerülhetett sor új életcélok számára az alapokat lerakni. Tanítványaink és az emberek lelkebe új szellemi magvakat ültetni, mely növekedve maiban képessé teszi őket arra, hogy egy új szellem világa szerint az új társadalmi rend hasznos tagjaivá váljanak. Klubokat szerveztünk, újságcsikket írtunk, az aktuális problémák mellett foglalkoztunk a jövő kialakításának nagy kérdéseivel is. Társadalmi rendet teremtő törekvésekben az itt székelt szovjet nagyrészt és katonái sok segítségét nyújtottak, ami érthető is, hiszen a társadalomépítés és az élet szervezésének területén

sokkal több tapasztalattal rendelkeztek, mint az itt élők. 25 éve megalakult a Magyar-Szovjet Baráti Társaság, amelynek keretében megismerkedhettünk a szovjet társadalomépítés, tudományuk és technikájuk világával. A marxista tudományok számára teremtett tanszékek munkáján keresztül idősebb és fiatalabb generációk egy újrendszerű világszemlélettel ismerkedhettek meg, mely nem a pesszimizmusra nevel, hanem bemutatja, hogy az ember által alkotott világban elsősorban maga az ember felelős a történelemért, nem pedig a külső megfoghatatlan, vagy misztikus erők.

Az új világ felé haladás folyamata sokkal bonyolultabb, mint egy régi folytatása, így érthető, hogy a célok eléréséhez szükséges utak keresésében sokszor tévedtünk. Így volt ez egyetemünk életében is. Felismerve a felszabadulás utáni fejlődésünket, mégis büszkeséggel kell megállapítani, hogy a társadalomalakulás fázisaiban jelentkezett kisebb-nagyobb nehézségek ellenére az egyetem úgy tudta funkcióját öntevékenyen betölteni, szélesebb látókörű kollegák együttműködése folytán, hogy ezen problémákat alig érezte meg. Ez legfeljebb csak lassíthatta, de nem törthette meg azt az irányvonalat, mely meghatározott: a demokratikus fejlődést. Ha nem is mindenki számára szembeötlő vívmányok jelzik a fejlődési folyamatot, amely most is tart, mégis óriási utat tettünk meg és nem szégyenkezhetünk, hogy nem jól sáfároltuk az ország javával. Mind magasabb és magasabb szinten tudjuk ezeket oktató-nevelő és tudományos munkánk eredményeinek gyümölcseivel viszonzni.”

Barátaink köszöntője

Az ünnepi beszéd elhangzása után a szovjet küldöttség nevében Ny. V. Karaman felolvasta az Odesszai Orvosi Akadémia rektorának, pártbizottságának, társadalmi szervezeteinek, előadónak, diákjainak és munkatársainak legszívélyesebb üdvözlését és jókívánságait: „...napról-napra erősödnek a baráti kapcsolatok és az együttműködés intézeteink között a szocialista egészségügy feladatainak megoldása terén, amelyek segítik közös ügyünket, a tapasztalatokban és tudásban való kölcsönös gyarapodást. A szovjet és a magyar nép a szocialista országokkal egy családot alkotva harcol a világbékeért, az emberiség szép jövőjének felépítéséért — a kommunizmusért. Ezekben az ünnepi napokban kívánunk önöknek új sikereket a testvéri magyar nép egészsége védelmében kifejtett nemes munkájukban, a népet, a szocializmus ügyét szolgáló orvosok képzésében, az orvostudomány fejlesztésében.” Majd dr. Szontágh Ferenc rektorak átnyújtotta a küldöttség ajándékát, az 1905-ös forradalom legendás Pátyomkin páncélosának makettjét.

Ezek után D. M. Babov köszöntötte az ünnepség résztvevőit. Elmondta, hogy látogatásai során meggyőződtek a tudományos kutatómunka, az oktatás magas színvonaláról. Arról az eredményes fejlődésről, melyet egy emberöltő alatt a népi hatalom biztosított a szegedi egyetemnek. Végül dr. Szarka János nyelv-tanár felolvasta Babov professzor előadását az odesszai orvosi akadémia történetéről, kutatási területeiről és oktató-nevelő munkájáról.

sejteni lehetett, hogy kicsoda távlatot nyit a felszabadulás. Ma már elfogulatlanul egyértelműnek, egyirányúnak tűnik az akkori, azzal megindult események sora.

A felszabadult várossal együtt kezdett éledni, majd fejlődni az egyetem, mely a nehéz napokban nem egy kiválósága által megőrizte példamutató szerepét. S azóta is hű tükrök egymásnak a város és az egyetem, pontosabban (mivel idővel a fejlődés így szabta) az egyetemek és a főiskolák. Hogy a szorosabb viszonyt, az erősen megkötött összetartozást érzékeltessük, azt kell mondani: bizonyos mértékben meghatározzák egymást. Eppen ezért sikereinkben és problémáinkban osztoznak. Együtt éltek át nagyszerű eseményeket, eredményeket és embert lealacsonyító dolgokat, esőndesen munkáló éveket és a hétköznapi forradalmát együtt és egymásért szolgálják. A város mostani ünnepe a mi ünnepünk: oktatóké, dolgozóké és hallgatóké.

A Szegedi Egyetem valóban szerény eszközökkel, egyszerűen: blickfang és főlős pátoz nélkül köszönti a szűkebb pátria felszabadulásának e kerek évszámú ünnepét: jubileumát. Képsoraink és cikkeink felidéznek a múlt egyes állomásait, de nem a jóleső elrövedezés okából, hanem azért, hogy jelenünk és részben jövőnk perspektívájához találjon el minden olvasónk e háromoldalas, nem ünnepi külsőségű, de ünnepi tartalmúnak szánt összeállításában, vagy annak nyomán.

A közművelődésért

A társadalmi haladás folyamatában egyre gyorsabban növekszik a tudományok szerepe. A tudományok terjesztésével szemben támasztott igények is fokozódnak. A TIT-nek mint a tudományterjesztés és népszerűsítés társadalmi szervezetének tevékenysége iránt az igény növekszik. Városunk jelentős évfordulója alkalmából amikor számot adunk a 30 év számos eredményéről, vessünk egy rövid pillantást a társadalmi haladás egyik lényeges részterületére, a Társulat munkájára. Ebben hogyan vesznek részt Szeged felsőoktatási intézményeinek oktatói és hallgatói? A TIT Csongrád megyei szervezetének elnökével, dr. Kiszely Györggyel egyetemi tanárral és a szervezet megyei titkárával, Molnár Zoltánnal beszélgettünk e kérdésről.

A 33 tagú megyei elnökségben az értelmiségnek szinte minden rétege képviselve van. A képviselt szakmák és tudományágak sokszínűsége egyik biztosítéka annak, hogy az elnökség képes a tematikailag, formailag és módszertanilag változatos tudományos ismeretterjesztés irányítására. A Csongrád megyei elnökségben 11 egyetemi és 3 főiskolai tanár tevékenykedik. Azon ismeretterjesztési formák, amelyekben egyetemünk és főiskolai oktatóknak kiemelkedő szerepe van, a következők: nyári egyetem, szabadegyetem, számos előadást tartanak a szakszervezet fórumain, résztvesznek a közép-kader képzésben, nagyon sok munkasakadémiai előadó kerül ki közülük. Rendkívül jelentősnek tartom, hogy a megye több városában; kollégiumokban, KISZ-klubokban is tartanak elő-

adásokat. De megemlíthetem a különböző komoly programmal, nagy résztvevői létszámmal működő tanfolyamokat is. A szakosztályok előadói konferenciáján, ahol a nem pedagógus előadókat a metodikával ismertetik meg, igen nagy szerepe van a felsőfokú tanintézmények oktatóinak.

A párt az utóbbi években folyamatosan napirendre tűzte a kulturális élet különböző területeit. Megszületett már a Tudománypolitikai irányelvek dokumentuma, az oktatáspolitikai KB állásfoglalás, az Ifjúsági Törvény, s legutóbb a közművelődési határozat. Az ezekben foglalt célkitűzéseket, irányokat a társulat magáénak vallja, problémáikat beépül a TIT tematikájába.

Az egyetemi oktatók, a professzoroktól a tanársegédekig a felnőttoktatás dolgozói, a felnőttek nevelői. A TIT-ben elsősorban felnőttoktatás folyik, aminek más a didaktikája, pedagógiája, mint az alsófokú oktatásnak. Bár igen komoly munkát végeznek a Társulatban a középiskolai és az általános iskolai tanárok, a fentebbi szempont alapján az egyetemi, főiskolai oktatók előnyben vannak.

Csongrád megyében körülbelül 10 ezer diplomás van, 10 százalékuk vesz részt a Társulat munkájában: megyei szervezetünknek ezer tevékeny tagja van. Ez első pillanatra magas számnak tűnik, valójában további igény mutatkozik az aktív tagok számának növelésére. Hiszen például az elmúlt oktatási évben is 8360 előadást tartottunk, ez országosan kiemelkedő eredmény.

Hozzá tartozunk...

Nyáron látszólag egy-két nap alatt mindig alaposan megváltozik Szeged belvárosának képe, az Ünnepi Hetek átalakítja az utcák, terek megszokott hangulatát. Szép számmal érkeznek a vendégek; egyre több és változatosabb az idegen szó, az idegen rendszám, tájékozódni kívánó bel- és külföldiek szőlítják meg az embert. Ez az ünnepi külső cseptember elején látszólag ismét hirtelen el is tűnik. Ugyanakkor a Dóm téren, az Aradi vértanúk téren, a Dugonics téren, a Kárász utcán, vagy a Széchenyi téren, mindennapi utamon járva, egyre több az ismerős arc, egyre többen köszönnek rám. A mozikban, könyvtárakban, a villamoson, könyvesboltokban, vagy éppen a Gödör étteremben újból megjelennek az egyetemisták, főiskolások. S az újabb nyári szezonig a hallgatók jellegzetes csoportjai népesítik be, sőt „uralják”, az egyetemek, főiskolák környékét.

Ami eddig elmondtam, nem is eredeti, nem is a leglényesebb; ez csupán külsőség. Nem lehet elhallgatni a következő kérdést. A város, amely évenként körülbelül kilenc hónapra otthont ad a hallgatóknak, valójában mennyire tartozik hozzájuk. Hány hallgatóban ébreszt Szeged vágyat az ittmaradásra, amikor ideiglenes otthon helyett tartós lakhelyet keresnek? Egyáltalában milyen „otthont” ad ez a város a hallgatóknak (kollégiumok, albérletek), akik által büszke címet is visel: szerte az országban úgy ismerik a népdalból mint „hírös várost”, természeti adottságánál fogva mint a „napfény városát” és mint egyetemi várost. Szándékosan ismétlem,

hogy Szeged „egyetemi város” és itt nincs jól elkülönített „Egyetemváros”, amit néha hiányolnak a diákok. Megvan tehát a lehetőség, hogy az egyetem (itt most az egyetem „társadalmát” értem) szorosan együtt éljen a várossal, amíg benne él. Ne egyszerűsítsünk és ne legyünk egyoldaluak; nem arról van szó, hogy a város felkínál több-kevesebb, jobbrosszabb lehetőséget a kulturálódás, sportolás, szórakozás terén, és az „egyetemista urak” elfogadják azokat. Sajnos, a hallgatók egy részét (nem tudom hány százalékát) jogosan lehet érdektelenséggel vádolni, mivel mindent készen óhajtanak megkapni. Ez nem megy. Szellemileg és fizikailag is meg kell dolgozni például azért, hogy tényleges és tartós rétegkapcsolatok alakuljanak ki Szeged fiatalságán belül. Kétségtelen, hogy az egyetemi ifjúság jórészt önmaga által zárt világban él s csak félsikereket ért el ennek megoldásában.

Nincs kimerítő listám javaslatokból, hogy mi oldja föl ezt a zártágot. De van példám arra elég, hogy az egyetemisták tettek eddig is valamit a városért: társadalmi munkák, építőtáborok, iskolák, kollégiumok, üzemi KISZ-szervezetek patronálása — ezek jelentenek igazi kapcsolatot. Négy-öt-hat élményszegény év nem múlik el hatástalanul. Az egyetemista főként könyvek között, olvasmányélményekben él. Másra, többre volna szükség. Nem álcselkvésre, tettekre; nem álélményekre, igazi élményekre a város életében. Ennek megvalósítását végiggondolni nem ünneprontás, de kötelesség.

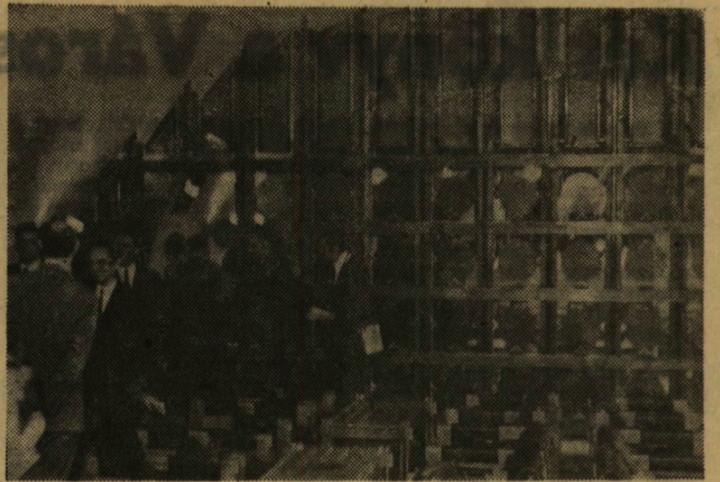
Cs. A.

Szegedért

Szeged város felszabadulásának 30. évfordulóján a tudományegyetem, a főiskola diákjai is, nagyon sok üzem, intézmény dolgozóhoz hasonlóan a kiemelkedő ünnep tiszteletére vállalták tettek. Összel, amíg a jó idő tart, hagyományosan társadalmi munkában vesznek részt az alapszervezetek, évfolyamok. Ezek az akciók most talán még több lehetőség közül választanak munkaalkalmat, mint egyébként. A város október 11-i felszabadulási ünnepére adják át az újszegedi sportcsarnokot. Az építkezés legeslegutolsó szakaszában szeptember 28-án a JATE mintegy ötven hallgatója segítkezett itt. Szombaton délelőtt és délután egyaránt 4 órát dolgoztak itt azok a TTK-sok, akik a KISZ bizottság felhívására jelentkeztek.

Ezt az első felajánlást több másik követte. Részken társadalmi munkában fog felépülni egy óvoda, ebben az egyetem KISZ-szervezete nagy részt vállal. A JATE újszegedi biológiai épületében is van még tennivaló ahhoz, hogy a tanítás itt is megkezdődhessen. A város egy nagyszerű ötlet alapján erdei tornapályát épített Tarjánváros tözsomszédságában, a körtöltésen kívül húzóórdósávkban.

A városi tanács felhívására társadalmi összefogásból két óvoda épül. Az üzemek, intézmények kollektíváival együtt a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola KISZ-szervezete is segítséget nyújt az óvodák felépítésében. Az őszi társadalmi munkából származó kereset 10 százalékát ajánlották fel, ami számításaink szerint tízezer forintot jelent.

Szeged város tanácsa igen jelentős anyagi támogatást nyújtott a tudományegyetem KISZ-klubjának felépítéséhez.

A pedagógusjelöltek főiskolánk rendezte találkozójának a Széchenyi tértől Újszegedig otthont adott városunk.

Az utóbbi években a JATE KISZ-szervezete építőtáborának sokszáz résztvevője segít Szeged fejlesztésében.

Legújabb: a felszabadulási évfordulóra társadalmi munkavállalásokat tettek hallgatóink a városért.

A legközelebbi jövőből: Újszeged legújabb egyetemi épülete a JATE október 18-án felavatásra kerülő biológiai intézete.

Két könyv a Városról

Mi már csak így írjuk: város, pedig a régiék nagy kezdőbetűvel: *Városként* vetették papírra Szeged státus-megjelölését, amint az 1879. évi nagy árvízét is csak *Vízként* emelgették (pl. a *Víz előtt* és a *Víz után* fordulatokban, amelyek a sajátos szegedi időszámítás kifejezései voltak). Mindez már a múlté, a mai központosított tömegkommunikációs organumok által közvetített — a helyiek által esetleg csak felerősített — uniformizált nyelvhasználat nem kegyelmez az ilyen és hasonló helyi színeknek, azok esetleg a „régik öregek” szójárában, no meg könyvtári, levéltári forrásokban maradnak az utókorra. Ezek szóra bírása a kutatóember, közkincsésztételük elősegítése pedig az arra hivatott intézmények feladata. E két tényező egymásra találásának feltételei — amint az a múlt télen a helyi sajtóban lezajlott, igaz lezáratlanul hagyott eszmecsereből is kicsengett — a Tisza e tájéka kevésbé biztosítottak, mint más vidéken.

Ezért is örültünk a felvételi vizsgák ideje táján annak, hogy Péter Lászlónak, a szegedi helyismeret avatott tollú kutatójának a felszabadulás közeli 30. évfordulójára egyszerre két könyve is megjelent Szeged megyei város tanácsa vb igazgatási, ill. művelődésügyi osztályának jóvoltából. A *Szeged utcanevei* című vaszkosabb (390. l.) kötet talán kissé keveset ígér az olvasónak, noha inkább ez tartogat több tudományos felfedezést a történetkedvelőknek, a *Szeged irodalmi emlékhelyei* című vékonyabb (174. l.) könyv — bár szakmai kvalitásához nem férhet kétség — inkább olvasmányos jellegű.

A *Szeged utcanevei* című munka két részből áll. A szerző bevezető tanulmányában (*Utcanév-rendszerünk*) előbb a „történeti rétegeket” tárja fel az 1522. évi tízezerjegyzéktől a török deftereken, a XVIII—XIX. század térképeinek vallomásain és az 1848. és 1861. évi átkereszteléseken át a Víz utáni, az ellenforradalom alatti és a főlzabradulást követő névadásokig, majd „névtani csoportokra” bontva — személynévi eredetű, eseményekre, nevezetiségekre utaló, földrajzi jellegű és helyzetből, jellegből fakadó nevek — elemzi azokat, végül a rendezésre, fejlesztésre tesz mértékértartó javaslatokat. E he-

lyütt érdemes kiemelni, hogy a 147 személynévi eredetű utcaneveink közül mindössze 9 van tudósra elnevezve, bár megítélésünk szerint közülük hárman inkább történeti-politikai szereplőknek köszönhetik e megbecsülést. A város és az egyetem félszázados együttélésének arnyoldalára tartozik, hogy egyetlen szegedi professzor nevét sem őrzi utcanevé. A szerző is csak Gyórfy István (1880—1959) és Jancsó Miklós (1903—1966) professzorok nevének ilyképpen való megőrkítésére tesz indítványt.

Egyébként örvendetes, hogy a szerző javaslatai — legalább részben — meghallgatásra találtak az utcanevek mostani rendezése során: pl. a *Sóhordó utca* is visszakapja patinás nevét, amely így a legöregebb lesz a városban, hiszen már az említett 1522. évi dézsmajegyzékben is szerepelt (*Utcanévek egységes rendszerben*. Délmagyarország, 1974. aug. 16.).

A kötet izgalmasabb része az az *Utcanévtár*, amely betűrendben közli valamennyi szegedi — már megszűnt vagy megváltozott és a ma is élő — utcanev eredetét, történetét. Tiszteletre méltó teljesítmény! A szerző egyébként a térképek mellett bőven merített a régi hírlapokból, kisebb-részben a korábbi feldolgozásokból is használta a levéltári forrásokat is.

Mivel nem csupán utca és tér neveket, hanem út és városrészeket is ad, kár volt figyelmen kívül hagynia Gyórfy György az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza I. k. (Bp., 1963.) c. munkájának a Szegedre vonatkozó részét (901—902. l.), amelyben a város első — a fenti tág értelemben vett — utcaneveit találhatók. E szerző egy XIV. század elejei oklevél alapján említett tesz a Felsővárosra utaló „felső vásárról” (in superiori foro de Zeged), valamint egy 1332. évi oklevélből idézi a „budai nagy útra” vonatkozó passzust (magnam viam... de Buda). Ha ez utóbbi azonos a későbbi hasonló nevű utcával, ami igen valószínű, akkor teljes bizonyossággal megállapítható, hogy annak neve nem személynévi, hanem földrajzi névi eredetű. E kis kiegészítésen túl még csupán az újszegedi *Sepsi utca* esetében jegyezzük meg, hogy a nevet minden bizonnyal az egykori Háromszék Sepsiszékeről,

azaz nem Sepsiszentgyörgy vagy más helységről, hanem egy középkori törvényhatóság/megjelöléséből kapták, amint e lehetőségre egyébként a *Kézdi utca* esetében (Kézdiszék) maga a szerző is utal. Az ilyen kérdések eldöntése persze már az szakkritika feladata.

Izletlenül álljon itt néhány, ma már eltűnt szegedi utcanevé (zárójelben a mai elnevezése): *Csőpörke* (Ady Endre tér); *Al Gyevi utca* (József Attila sugárút); *Arokhát, bíró utca* (Dugonics v. Teleki u.); *Csillag sánc*; *Epreskert utca* (Damjanich u.); *Fazék-szer*; *Fehér Ló utca* (Hét vezér és Madách u.); *Fekete Sas utca* (Bajcsy-Zsilinszky u.); *Fő Piacz* (Klauszál tér, Széchenyi tér, Victor Hugó u.); *Gárgyán köz*; *Hóhér telek* (gázgyár); *Kácsa fészek*; *makai piac* (Roosevelt tér, Móra kert); *Nagy utca* (Oskola u. ?); *Sutu utca* (Szabad sajtó u.). A város Víz előtti helyrajzát egyébként az 1850-ből származó Bainville-féle térkép kitűnő reprodukciójából ismerheti meg az olvasó.

A *Szeged irodalmi emlékhelyei* című kötet az íróknak és tudósoknak otthont adó Közművelődési Palotából (ma Somogyi könyvtár és Móra Ferenc Múzeum) kiindulva és oda visszaérkezve nyújt képet a szegedi vagy itt megfordult írók, költők, művészek és tudósok születési, lakó, tartózkodási, illetve temetkezési helyeiről. Az alcímek és a képzetelbeli séta rendjén haladva emelünk ki néhány részt: *Juhász Gyula szülőháza, Radnóti lakása, Babits Porvárosban, József Attila Szegeden, Kossuth és Balcescu szegedi kézfogása, A Hét vezér utcai Munkásotthon*, amelyek a többivel együtt a város gazdag, nem csupán a szakmai irodalomtörténészek számára érdekes művelődéstörténetbe nyújtanak betekintést.

A Szegedi Nyomda szép munkáját is dicsérettel könyveket jó szívvel ajánljuk az olvasóknak, köztük a frissen érkezett első éves hallgatóknak, akiknek az egyetemen megismerni kívánt tananyag mellett illik tájékozódni annak a városnak a múltjában és jelenében is, amelynek legalább négy-öt évre maguk is polgárai lesznek. Péter László munkái ehhez jó útítársul szolgálhatnak.

RUSZOLY JÓZSEF

Vallomások Szegedről

című 5 és félszer 5 és fél centiméteres miniatűr könyvvel köszöntötték a város felszabadulásának 30. évfordulóját az újságírók és a nyomdászok. A város műbörkötéses könyvecskéiben amit F. Nagy István és Sz. Simon István, a Délmagyarország szerkesztői válogattak és szerkesztettek, Szegedre illő szemelvényeket közölnek vezető politikusok, írók, újságírók, tudósok vallomásaiból. Kádár János, Komócsin Zoltán, Erdei Ferenc, dr. Münnich Ferenc, Illyés Gyula, Ortutay Gyula, Tóth Béla, Mocsár Gábor, Simai Mihály, Sipos Géza, Szent-Györgyi Albert, Szávay István és mások nyilatkozatai, írásai kaptak helyet a fényképekkel, dr. Somogyi Károlyné és dr. Ozvald Imre felvételeivel gazdagon illusztrált kis kötetben. Örvendetes, hogy a Vincze György tipográfiai és kötésterve alapján a Szegedi Nyomda MTESZ Miniatűrklub Klub tagjai által a jubileumra készített emlékkönyvben helyet kaptak intézményeink volt kiváló hallgatóinak, oktatóinak írásai is.

„Szeged felszabadulásának 30. évfordulója alkalmából vallomások gyűjtöttünk egybe a szerte-városról, az itt folyó szocialista építómunkáról, a táj és az ember forradalmi változásairól. Ezzel emlékezünk a városkrónika legfényesebb napjára, 1944. október 11-ére.” — írják a kötet bevezetőjében. S amikor most emlékezünk és ünnepeünk valamennyiünk számára értékesek, hasznosak, további munkálkodásunkhoz újabb lendületet, erőt adók a kötetben megjelent írások — szeretettel ajánljuk olvasóink figyelmébe.

Múlt, jelen, jövő

Városunk felszabadulásának 30. évfordulója alkalmából egyetemünk és főiskoláink gyarapodásáról, létesítmény helyzetéről, a fejlesztés terveiről érdeklődtünk a legilletékesebbektől, az intézmények gazdasági szakembereitől.

Dr. Bereczki Sándorné, a *Juhász Gyula Tanárképző Főiskola* gazdasági igazgatója kilenc év óta tölti be felelősségteljes posztját.

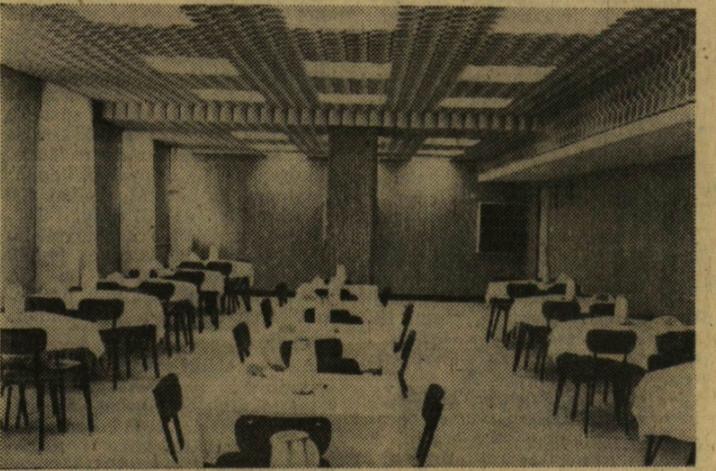
— Látványos eredményekről nem tudok beszámolni — kezdte tájékoztatóját, majd így folytatta: A főiskola 1965-ben bővült a Hámán Kató utcai épülettel. A régi korszerűtlen létesítmény felújítása költségvetésüink nagyrészt időről-időre csaknem felémészette. Így azután érthető, hogy csupán a Topolya-sori sportpályával valamint az új KISZ-klubbal büszkélkedhetünk az utóbbi időben. A főiskola három kollégiumi részlege közül a Teleki Blanka a legkorszerűbb. Falai között több mint 300 nőhallgató korszerű körülmények

korszerű tornaterem is szerepel. — A gazdasági főigazgató örömmel újságolta, hogy várhatóan az eredeti határidő előtt négy hónappal — 1975 szeptemberében — átadják rendeltetésének a létesítményt.

A Móra Ferenc kollégium szomszédságában épül a 6000 fős előkészítő és 1000 fős befelkészítő konyha. A 30 millió forintos tételű beruházás átadási határideje 1975. december 31. Bizonyára örülnek a hírek a Móra Ferenc és a Herman Ottó kollégium lakói: az épületek közötti területet tavasszal parkosítani fogjuk, s ugyanekkor sportpályák kialakítására is sor kerül. Már épül a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola és egyetemünk közös beruházásában az új kazánház.

Az elkövetkező 10 év tervét illetően a gazdasági főigazgató ezeket mondta:

— A következő ötéves tervben szeretnénk a biológiai központ építését folytatni. Az Y-alakú épület másik két „szárának” valamint a központi magnak az

A tudományegyetem új oktatói-dolgozó menzája.

között készülhet hivatására. Az épület homlokzati részének restaurálását a jövő évre tervezzük. Sajnos, ugyanez nem mondható el a Hámán Kató utcai kollégiumról. Ezért a következő ötéves tervben 450 fős kollégium és 1600 adagos konyha építését tervezzük a Hámán Kató utcai épületombon. Ugyanitt kapna helyet az új könyvtár és az olvasó is — fejtezte be nyilatkozatát dr. Bereczki Sándorné.

Balog István, a *József Attila Tudományegyetem* gazdasági főigazgatója a következőkben számolt be az egyetem épülő, valamint tervezett beruházásairól:

— Az Y-alakú biológiai tömb egyik szárnyának építkezése befejeződött. A Rózsa Ferenc sugár-

építése egyelőre még várat magára. Elkészült viszont a központi könyv- és levéltár épületének tanulmányterve. A létesítmény a tervek szerint a város kultúrcentruma lenne.

Ha a József Attila Tudományegyetem felszabadulás utáni építkezéseit vizsgáljuk, szembetűnő egyfajta aránytalanság: 1970-ig tehát 25 év alatt mindössze két új létesítménnyel — Béke épület és Móra Ferenc kollégium — gyarapodott egyetemünk; az utóbbi öt esztendőben viszont egyre-másra emelkednek a korszerű, a tudomány fejlődését az oktatást szolgáló épületek, s ez igen örvendetes.

Kocsis András, a *SZOTE* Gazdasági Igazgatóságának műszaki osztályvezető főmérnöke kérésünkre a következőkben számolt be a jelen, valamint a távolabbi jövő terveiről:

— A nőverszállás üzembe helyezése a közelmúltban megtörtént. A beruházás pénzügyi felhasználása közel 4 millió forint volt. Jól haladnak a munkálatok a Sebészeti Klinikán is. Itt a földszinti részen a Művese Állomás korszerű elhelyezéseinek feltételeit biztosítják, míg az előadóterem fölé két emeletet húztak az építők. A kivitelezővel folytatott tárgyaláson ígéretet kaptunk, hogy a létesítményt még ebben a hónapban, a tantermi részt pedig egy hónappal később, novemberben elkészítik. A Dóm téri oktatási tömb beruházási kiinduló adatlapját az Egészségügyi Minisztérium 25 millió forinttal az elmúlt esztendőben jóváhagyta. Az EÜBER-től nyert tájékoztatás szerint a Szegedi Tervező Vállalat ebben a hónapban fogja szolgáltatni a beruházási programot. Az oktatási tömb építési és beruházási költsége 75 millió forint. A Véréllátó alközpont beruházásának módosított engedély okiratát az Egészségügyi Minisztérium 22 millió forinttal jóváhagyta. A kivitelező képviselőjének tájékoztatása szerint az első kanavágásra még ebben az esztendőben sor kerül. A SZOTE legnagyobb volumenű beruházása a Központi mosoda és kazánház építése.

Felsőfokú oktatási intézményeink állami- és pártvezetői — mint ahogy a fentiekben is látható — azon fáradoznak, hogy az egyetemi és főiskolai oktatás tárgyi feltételei javuljanak, s ezáltal az intézetekben folyó korszerű, szocialista szakemberképzés színvonala emelkedjen, s másképp határolódjon ezzel városunk rangjához.

T. L.

„Kun Béla, a joghallgató”

Öt esztendővel ezelőtt, e lap akkori ünnepi számában (1969: 14.) az idézett címmel tettem közzé azt az Egyetemi Könyvtár Márki-hagyatékából nyert adat-forgácsok felhasználásával írt kis cikket, amellyel az addig ismeretlen tények feltárása mellett egyetemünknek a kolozsvári előzményekig visszanyúló haladó hagyományaira is szerettem volna ráirányítani a figyelmet. Tudomásom szerint, Kun Bélának az 1903—1904. tanévtől az 1907—1908. tanévig terjedő egyetemi tanulmányaira vonatkozóan más kutatási eredmények azóta sem kerültek napvilágra, mint ahogyan egy „komoly egyetemtörténeti monográfia elkészítéséhez nélkülözhetetlen külföldi levéltári kutatások” nélkül nem is igen tárhatók fel újabb dokumentumok.

A Szegedi Egyetem egy példányát, amely a távozó Papp Lajos szerkesztő búcsú-száma is volt, mindjárt, megjelenése után Kovács Sándor Iván eljuttatta a Kun-családnak. Nemsokkal később, ugyancsak az ő közvetítésével kaptam meg Kun Béláné és Hidas Antal leveleit.

Kun Béláné sz. Gál Irén (1890—1974), a Tanácsköztársaság vezetőjének özvegye most hunyt el. E sajnálatos esemény alkalmával tettem közzé akkori levelét (1. sz.) — Hidas Antaléval együtt (2. sz.), amelyek nem csupán e kis írást, hanem — közvetve és kimondatlanul — a Szegedi Egyetem szerkesztését is dicsérik.

R. J.

Budapest, 1969. XI. 15.

[...] Fogadja meleg köszönetemet azért a szép munkáért, melyet Kun Béla emlékének megőrkítése és a történelmi igazság kutatása érdekében folytat.

Ez azért is értékes munka, mert Kun Béla fiatal koráról alig kerültek elő olyan dokumentumok, melyek alapul szolgálhatnak egy Kun Béla monográfiának a megírására.

További jó munkát kívánva meleg üdvözlettel

Kun Béláné

2.

[...] Fáradozását köszönjük.

Mértékértartó, nem fecsegtő-felületes, és csak adatokra támaszkodó kis írása örömet szerzett: lelkiismeretes munkát végzett.

A történelemírás mégsem pressó-kávétőzés, amit gépen, öt perc alatt el lehet készíteni gőzzel és főleg — zaccal.

Reméljük: még rábukkan egy-két értékes adatra és azt eljuttatja hozzánk is.

Melegen üdvözlő:

Hidas Antal

Bpest, 1969. XI. 14.

Gólyaszemmel

Felvettek az egyetemre, sikerült! Egyetemi polgár lettem, orvosanhallgató. A terv, amelyért annyit tanultam, megvalósult hát! Hányszor elképzeltem magamban, hogy milyen lesz, ha majd felvesznek, ha majd beülhetek az előadók padosaiba, ha majd... S most, hogy a kezembem van a „belépőjegy”, mégis megdöbbenek: tényleg, milyen is lesz?

Valószínűleg így sóhajtott fel társaim többsége, akik, mint én is, az egyetem szó mögött nagyon is homályos körvonalakat láttak — és mintegy válaszként jött erre a nagyon kellemes meglepetés a „Gólyaváró”. Ez a kis füzetecske röviden, de minden részterületre kiterjedő alapos-sággal ismerteti az egyetem felépítését, a hallgatók előtt álló lehetőségeket, de konkrétan szól az egyetemi polgárok kötelességeiről is. Első soraiban gratulál a sikeres felvételihez, majd így szól: „Reméljük és bízunk benne, hogy megfelelsz annak a várakozásnak, azoknak a követelményeknek, amelyet akkor állított magad elé, amikor az orvosi és gyógyszerész hivatást választottad”. Ezután bemutatja egyetemünk KISZ-szervezetének felépítését, majd a beiratkozási tudnivalókat közli, s felhívja figyelmünket számtalan lehetőségre; szó van ideológiai-politikai munkáról, tudományos diákkör-ről, a kulturális, külügyi munkáról és a sportoláshoz is. Az utolsó oldalon egy Szeged térkép található, amely segítségével bárki eligazodhat egyetemünk épületei, intézetei között.

Jónéhány gólyatársammal együtt különös érdeklődéssel tanulmányoztuk a tájékoztató mozgalmi étellel foglalkozó részét. Ennek oka a Gólyaváróhoz mellette, az újszegedi KISZ-vezető-képző tábora szóló meghívólevél volt. Mi, megbízott KISZ-vezetőknek kismemelt első éves hallgatók megkaptuk a KISZ KB 1974. áprilisi határozatát, és az orvosegyetemi KISZ-szervezet ideai akcióprogramtézisét is. Segítségükkel körvonalazódott előttünk a reánk váró mozgalmi munka mibenléte.

A színvonalas szabad programok ellenére kissé fárasztó volt kifejezetten munkajellege miatt ez a tábor, azonban kétségtelen hasznosságát bizonyítja, hogy azóta már megtörténtek a feladatvállalások, nekünk gólyáknak pedig különösen sokat jelentett az első lépések megtételéhez a tábor nyújtotta segítség.

A táborban ismerkedtünk meg instruktoraikkal is, akik az első perctől kezdve igyekeztek zökkenőmentesen átjuttatni bennünket a kezdeti nehézségeken, egyrészt elvi irányítással, másrészt pedig a gyakorlati tapasztalatok átadásával. Mindkettőre szükségünk volt, szívesen fogadtuk.

Azután elkezdődött a tanév, és mi váratlanul a legnagyobb nyüzsgésbe csöppentünk bele. Megtartottuk az évfolyamgyűlést, utána rögtön az alapszervi gyűlésekre került sor. Az első héten az Apáthy Kollégiumban egy vicces vetélkedő zajlott le, melyre egyénileg és csoportosan is lehetett nevezni. Mindenki saját lakóhelyét mutatta be, vers, párbeszéd, vagy egy-egy történet formájában, s a nagyközönségnek a feladata volt megfejteni, hogy ki honnan érkezett. A gólya kollégisták számára — szintén az Apáthyban — ismertették a kollégium rendjét, a lehetőségeket és feladatokat a kollégium keretein belül.

Túl vagyunk az első csoportgyűléseken, így a feladatvállalásokon is. Ismerkedünk egymással, az egyetemmel, Szegeddel, s lassacskán belezökkenünk ebbe az új, izgalmas, érdekes életbe. Jó volt érezni, hogy vártak bennünket és törődtek velünk, s kissé csodálkozva hallgatjuk az „irigykedő” felsőéveseket arról, hogy: „Bezzeg a mi időnkben!”

Természetesen nagyon jól tudjuk, hogy az egyetemi polgárság kötelez bennünket, s mi igyekszünk is tudásunk gyarapítására, a választott élethivatásra való felkészülésre, s munkával és tanulással bebizonyítani, hogy felvettük az egyetemre.

KOVÁCS ATTILA

FÜRDŐZŐ TUDÓS

„Próbálkozzunk?!“

Valahogy úgy alakult a dolog, hogy egyedül maradtam, egyedül, mint a Szegedi Egyetem orvosegyetemi hallgatói képviselője. Ez lassan egy éve tart már. Próbálkoztam társakat keresni hirdetéssel, plakátokkal, úzenetekkel, de mindez kudarcba fulladt. Úgy néz ki a dolog, hogy az orvosanhallgatókat nem érdekli az újság, mindannyiunk újságja a Szegedi Egyetem. Jó, azt még megérttem, hogy nem jelentkeznek tömegesen újságot írni, mert ez mégsem a mi profilunk, de nem is nagyon olvassák. Hogy miért gondolom ezt? Mert például az a tanév első számot még egy héttel megjelenése után is a KISZ-irodán láttam porosodni! Vagy csak azért nem olvassák, mert nincs aki terjessze?

Természetesen a tanév beindulásával ismét próbálkoztam egy-két embert meghódítani az újság-írás számára, ami a kezdeti nehézségek után talán sikerülni fog. En legalábbis reménykedem. A tanév első napjaiban az egyetemi KISZ minden munkacsoportja problémákkal küzd. Például nincs elég plakátkészítő. Az Universitas nem tudott megjeleníteni az első héten, mert nem futottak be információk, a második héten pedig nyomdai problémák miatt... S közben orvos-

tanhallgatóinktól utcai, órák közti szünetekbeni beszélgetéseken az új vállalási rendszerrel kapcsolatosan olyan megjegyzéseket hallok, hogy: „Rettenetes ez az új vállalási rendszer, ismét csak azok húznak belőle hasznot, akik közel vannak a tűzhöz, mert egy egyszerű, szimpla KISZ-tag mit tud vállalni? Miben tudna aktív lenni?” „Az egész csak arra lesz jó, hogy egy pár tucat embert, mert nem teljesítette az elvárásokat, kitegyenek a KISZ-ből.” Ugyanekkor nincs, aki terjessze az újságot, nincs aki cíkket írjon, és a különféle munkacsoportokban alig néhány ember dolgozik. Van munkalehetőség! Csak nyitott szemmel kellene járni, és nagyobb aktivitással hozzáállni az új dolgokhoz.

Az újság pedig önmagunknak és önmagunkról szól, szomorú, hogy több mint ezer hallgató közül mégsem, vagy alig akad, akit érdekelt volna a Szegedi Egyetem adata lehetősége. Ez a munka; az írás, van információ adással, tájékoztatóval, aktív részvétel a szerkesztőség munkájában és hozzájárul az antitációs-propaganda munka minimális teljesítéséhez. Sőt, nem akarok senkinek anyagi jutalomra esélyt adni, a cikk-írásért még honorárium is jár.

— FRANKL —

Nagysikerű bemutató

Donizetti: Don Pasquale

A színház operatársulatának évadnyitó premierje Gaetano Donizetti: Don Pasquale című vígoperájának bemutatásával kitűnően sikerült. A hosszú percekig zúgó vastapsban megnyilvánuló elismerést méltán érdemelte ki a produkció. Igaz, Donizettinek ez az operája dallamgazdagságával, felszabadult komédiázásra módot adó, kacagta-

tó történeti vázával eleve magában hordozza a közönségsikert. A szegedi társulat a szugori öregember „hösszerelmes lóvá tétele” történetének vérhó humorral, a szemléletet első perctől az utolsóig cinkostársá avatva fogva tartó interpretálásával minden lehetőségét kihasználta

ennek. Kertész Gyula rendező elképzelése — hogy egyetlen alapdíszletben jelölt színhelyekkel a commedia dell'arte-ra jellemző rögtönzések hatásait keltő operabuffot játszanak öntevékeny egyéniségű szereplőkkel — maradéktalanul megvalósult. Az előadás valamennyi közreműködője élni tudott a lehetőségekkel úgy, hogy együttesen kiemelkedőt nyújtsanak, s ezzel felejtetlennül emlékeztetessék tegyük ezt a produkciót.

Az énekesek egyéniségének kibontakoztatására nagyban építő, kiapadhatatlannak tűnő humorú, ötletgazdag rendezői koncepció teljes összhangban van a zenével, kiaknázza annak minden lehetőségét. Kitűnő segítőtársra lelt ehhez Kertész Gyula Szalatsy István karmesterben, aki a végig erős koncentrációt igénylő zenei fegyelmet példásan biztosította, a legkisebb rezdülésekre is figyelve teremtett összhangot a zene áradása és a pergő színpadi játék között. Sándor Lajos jól sikerült díszletében otthonosan mozogva a négy főszereplő szinte egymást doppingolva kiemelkedő énekesi- színesi teljesítményt nyújtott.

Don Pasquale figuráját Sinkó György túlzásoktól mentesen alakította nevelésesen szánandóvá. A Malatesta doktor meg személyesítő Gyimesi Kálmán-

nal remek kettőst alkotva az előadásnak úgy voltak igazi mozgatórugói, hogy a pillanat születte rögtönzésnek ható színészi játékok közben is mindvégig könnyed biztonsággal énekeltek a helyenként bravúros teljesítményt kívánó áriákat is. Berdál Valéria Norina szerepében a kezdeti elfogódottság után szép szopránjának csillogását szintén remek színészi alakítással párosítva méltó társukká vált, hasonlóan az Ernestó szerepét megformáló Réti Csabához. Az előadás — ahol tetszést aratott a Maklary László által betanított kórus, kisebb szerepében Halmai László, s a komédiát jól szolgáló Bata Iboya tervezte jelmezek is — Sinkó György, Gyimesi Kálmán, Berdál Valéria és Réti Csaba tudása maximumát nyújtva magával ragadta a közönséget, teljes sikert aratott.

Az énekesi és színészi képességeket együttesen próbára tevő Donizetti opera szegedi bemutatása azonban nemcsak egyszerű élményt nyújt a közönségnek, mert az előadásokon változik a szereposztás. Don Pasquale szerepében láthatjuk Gregor Józsefet, Malatestát alakítja Vághelyi Gábor és Poór Péter, Ernestót Varga Róbert, Norinát pedig Fekete Mária és Zsodón Andrea.

SZ. M.

Klubprogramok

JATE KISZ-klub

Október 9. 20 óra: „Külpolitika” című sorozat: Románia ma. Előadó: Antal János, a BME kulturális titkára.

Október 10. 20 óra: „Csak az ifjúság lehet olyan...” Kürti Papp László előadestje.

Október 11. 20 óra: Jazz koncert. Közreműködnek VAGI-ék.

Október 14. 20 óra: „Szeged felől...” A JATE énekárának Bárdos Lajos emlékműsora. Vendég: Bálint Sándor.

Október 16. 20 óra: Esmék áramlása, információk áramlása. Előadó: dr. Szecső Tamás, a Tömegkommunikációs Kutató Intézet igazgatója.

Október 21. 19 óra: A JATE neptáncsoportjának nyilvános próbája.

Október 23. 20 óra: Maszk nélkül. Dölle Zsolt pantomim estje.

Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Tamási Áron klubja

Október 11. 20 órától a főiskola gólyabálja

Október 14. 20 óra: Zenei bemutató — Indiai zene és tea.

Október 16. 20 óra: Fórum. KISZ-vezetők találkozója az elsőévesekkel.

Október 17. 19 óra: Műhely. Előadó: dr. Kulif György csillagász.

Október 18. 19 óra: Te játszol, mi játszunk. Játékos vetélkedő.

Október 21. 20 óra: Zenei bemutató — Pink Floyd: Uma-guma.

Október 23. 19 óra: Ballada est. Közreműködnek a főiskola hallgatói.

Október 23. 19 óra: Műhely. A szindinamika néhány korszerű kérdése. Előadó: Cs. Pataj Mihály.

A SZOTE KISZ-szervezetének kulturális programjából

Október 8. 20 óra: Bitskey Tibor előadó estje. (Apáthy kollégium).

Október 10. 20 óra: Folk est. Fellép a Szardi együttes. (Klub)

Október 17. 20 óra: Filmesztétikai előadás az olasz filmművészetről. Előadó: Karácsonyi Péter. (klub)

Október 18. 19 órától: a negyedéves orvosanhallgatók zártkörű estje. (klub)

Október 21. 20 óra: Básti Lajos előadestje (Apáthy kollégium).

Tíz éve párttitkár

Abban az iskolában 15 percek a szünetek. No, nem azért kopogtatunk a Ságvári Endre Gyakorló Általános Iskola Árpád téri „anyaépülete” tanári szobájának ajtaján, hogy a plusz 5 percek jogosultsága felől érdeklődjünk, hanem, hogy szót váltjunk dr. Nagy Pálnéval, az iskola pártalapszervezetének titkárával, aki 1964. októbere óta látja el felelősségteljes tisztét, s az eltelt idő alatt háromszor is bizalmat szavaztak számára választói.

Együtt a kollégákkal

Bemutakozás után az iskola patikatisztasági orvosi rendelőjébe invitált. Beszélgetésünk elején elvtársait, kollegáit dicsérte, akik mindig mindenben támogatják.

— Közvetlen segítőtársaimnak — dr. Makk Ferencné, agitációs-propaganda felelősnek és dr. Németh Kálmánné szervező titkárnak — nagyon sokat köszönhetek, nagyszerűen megértjük egymást, miként az állami vezetéssel is optimális a kapcsolatunk. 18 fős alapszervezetünk valamennyi tagja példamutató munkát végez. Erőfeszítéseinket a pártokivültek is támogatják. Segítik a párthatározatok végrehajtását, s közülük többen rendszeres látogatói a szabad pártnapoknak, s az egyetemi rendezvényeknek. Így azután nem csoda: alapszervezetünkben sikerült elő, eleven pártéletet kialakítani.

Dr. Nagy Pálné tehát hosszú idő óta élvezi választói, elvtársai bizalmát. De vajon hogyan sikerült kiérdemelnie ezt?

Szeptemberben kezdte 20. munkáját, és hogy a kerek számoknál maradjunk, 15 esztendeje tevékenykedik szakvezetői munkakörben és ugyanannyi ideje tagja a pártnak. A szegedi — akkor még — Pedagógiai Főiskolán végezte tanulmányait, ahol 1956 nyarán szerzett diplomát. Gyakorló évet szűkebb pátriájában, a Jászágóban, Jászdózsán töltötte. A jászladányi születésű pedagógus egy rövid időre tehát hazatért, ahol elmondása szerint elsősorban a hivatásának élt, de alaposan kivette a részét a társadalmi munkából — már abban az időben is. Aztán ismét Szegedre került, 1956 augusztusától három éven keresztül a Dózsa Gvörv Általános Iskola tanulóit oktatta a matematika és a kémia tudományára. Kétszeresen nehéz időszak volt ez számára. Nemcsak pedagógusi, hanem anyai teendőinek is eleget kellett tennie. Az ak-

kori újszülött, a Ságvári Endre Gyakorló gimnázium végzőseként ma már az érettségire készül, miként a 16 esztendőes leánya is egyre többet gondol a gimnázium utáni évekre. A férj, dr. Nagy Pál, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Kémia Tanszékének vezetője, szintén pártmunkás.

Személyes példamutató

— Az elmúlt hónapokban ismételtelen szó volt arról, hogy egy belvárosi iskola igazgatói teendőit fogom ellátni a jövőben. Itt maradtam! Úgy érzem, megbecsülnek munkatársaim és tanítványaim. Szeretek tanítani. Az imént a megbecsülésről beszéltem. Nos, április 4-én megkaptam a 15 éves törzsgárda jelvényt, június első szombatján, Pedagógus napon pedig „Kiváló Tanár” kitüntetésben részesültem. Kell ezeknél több elismerés?

— Szakvezető tanárként az új pedagógus generáció oktatásában is kiveszi részét. Tud-e valamit alakítani a már pályájuk kezdetén álló hallgató-pedagógusokat?

— Elsősorban emberileg igyekszem formálni őket. Hangsúlyozom a személyes példamutató fontosságát. Szakmai baki előfordulhat, de az emberi hozzáállás mindenkor fontos.

— A csengő újra felberregt. Ezúttal nem a „hosszú szünet”, hanem a tanítási óra végét jelezte. Miközben a tanári szobába kísértém, az utóbbi négy esztendő ciklusban végzett munkáról érdeklődtem.

— A fő feladatot az ifjúságpolitikai és az oktatáspolitikai határozatok végrehajtása jelentette. Az állami vezetéssel és a szakszervezettel karöltve, úgy érzem, mindent elkövtünk. A megbízatásom lassan lejár. Elképzelhető, hogy januárban már utódomat keresi fel, bemutatás-üggyben — mondta, s kedvesen elbűsűszott.

— Fiatalos lendület, bátor szökimondás, pontos problémamegoldás és a végrehajtáshoz vezető út helyes kijelölése. Ezek mozgalmi munkájának jellemzői. Társaságban pedig kellemes, hangulatos ember, jó kollega — mondotta interjúalanyomról Hudi Antalné, az iskola magyar-történelem szakos tanárnője.

E rövidke jellemzés is azt bizonyítja: a párttitkár élvezi környezeté bizalmát, s elképzelhető, hogy találkozzunk még egy másik, nagyobb kerek számú jubileum okán — józan egyetemünknek e kiemelkedő munkát végző párttagjával.

THEKES ISTVÁN

Igények — lehetőségek

A József Attila Tudományegyetem testnevelési tanszékének vezetői teendőit 1974. szeptember 15-től Kovács Iván látja el.

Az Ady téri sportpálya öltözőjének folyosójáról meredek lépcső vezet a tanszékvezető feliratú ajtóhoz. A fekete bőrfotelokban egymással szemben helyezkedünk el. A beszélgetés — kényelmes elhelyezkedés után — kényelmetlen kérdéssel indul:

— A 2000 fős hallgatóság sportolási igényét milyen módon elégítjük ki a tanszék? — Oszintén megmondom, minimális lehetőségeink miatt nem győzzük keretek közé szorítani a hallgatóság igényét. A pályák túlerhelése 100 százalékos. Reggeltől estig pattog a labda, puffan a súlyzó, úgyhogy a karbantartásra, az öltözők takarítására úgyszólván nem is marad idő. A túlszűfoftság érzékeltetésére: az igénybevevők között szerepel többek között az általános iskola, a gimnázium, a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola labdarúgó-csapata, a szakszervezet, a nőbizottság, a közeli kollégiumok diákjai, a tudományegyetem férfi és női kézilabda-csapata. Ilyen körülmények között nem lehet mindenki megelégedésére cselekedni. A pillanatnyi helyzet: az évfolyamok heti egy alkalommal vehetik birtokukba a sportpályát.

— Hogyan próbál enyhíteni a tömegsport gondjain a SZEOL? — A SZEOL, a város, a megye sportját reprezentálja ország-világ előtt. Helyzetéből adódóan nem lehet feladata a tömeges foglalkoztatás. Mindössze 30-40 hallgatónk sportol a kiüb különböző szakosztályaiban.

— Megoldás? — Önálló sportegyesület létrehozása. Mivel a tudományegyetem másfél kara kimondottan oktatási, jellegű intézmény, s mint ilyen kapcsolódik a főiskolához, kínálhatja magát a lehetőség: egy egységes egyetemi-főiskolai sportkör életre hívása.

— Hogyan képzel el az egyetemi sportkör és a SZEOL kapcsolatát? — Gondolom, szakosztályaink jól szolgálnák a SZEOL minőségi sportját is, de elsődleges célunk természetesen egyetemistáink fakultatív sportolási igényeinek kielégítése lenne.

Beszélgetésünket, időről időre megzavarták. III. éves orvostanhallgatók index aláírás ügyében keresték fel a tanszékvezetőt, mások a súlyemelő szoba igénybevételét kérelmezték, két kollégiumi diák pedig társai óhaját tolmácsolta, a többi testmozgás engedélyezése ügyében. Interjúalanyom aláírt, engedélyt adott, órarendjében rögzítette a szervezett sportesemény időpontját. E rövid közjátékok fogalmazták

következő kérdésünket: — Tudásunkra jutott, ama hallgatói panasz, miszerint csak meghatározott időpontban, az évfolyamok sportfelhívásával való előzetes megbeszélés alapján lehet sportolni az Ady téren. Mi igaz ebből?

— Véget vettem annak az áldatlan állapotnak, amikor jöttek-mentek az emberek és boldog-boldogtan igénybe vehette a létesítményeket. Első intézkedésem az volt, hogy közel tíz kispályás futball-csapatot — Megyei Bíróság, Börösök, Tervezők stb. — kitiltottam a pályáról. Természetesen mindez a hallgatók érdekében történt, miként az ő lehetőségeiket javítja az új házirend is: ezentúl meghatározott, előre kijelölt időpontokban hódolhatnak kedvenc sportjuknak. További ésszerű megszorítás, hogy szombat 14 órától hétfő reggel 7 óráig csupán szervezett formában — például bajnoki mérkőzésekre — lehet igénybevenni a pályát. Az utóbbi mondatomban kételkedőknek adnám szálva; sérülés esetén a tanszékvezetőt ítéli kártérítésre a bíróság.

— A jelen lehetőségein ki-ván-e változtatni a közeljövőben? — Még az ősszel elkészül a kézilabda pálya bitumenborítása és világító berendezése. Terve van vége a súlyemelő szoba rendbehozatala, új kondicionáló szerekkel való ellátása is. Hangsúlyozni szeretném, hogy a hallgatók is kivethetik részüket a körülmények javításából! Ezekben a hetekben a KISZ-gyűléseken munkavállalásokat tesznek a tagok. Az Ady téren is szükség van munkáskezre.

— Hogyan tud eleget tenni a tanszék a modern egyetemi testnevelés követelményeinek? — Az egyetemi testnevelés alapkonceptiója, ha úgy tetszik négy jellemzője a következő: legyen általános, szakosított, illetve fakultatív testnevelés és mindenki tudjon úszni. A megvalósításhoz 8 munkatársra van szükségem. Ilyen létszám mellett realizálható az az elképzelés, miszerint a testnevelő heti 12 órában oktatva legyen sportága egyetemen belüli vezetője, illetve irányítása mellett fakultatív csapat képviselje színeinket a városi bajnokságban.

— Mitől kiváló úszószakember, bizonyára szívügyének tekinti az úszóoktatást. Van-e határozott terv a fogyatékosok felszámolására? — Az az elképzelésünk, hogy minden hallgatónak egy-egy oktatási félévben kötelezővé tesszük az úszóóra járást. Egyetemistáink 30 százaléka ugyanis nem tud úszni. Ezen pedig minél előbb változtatnunk kell!

THEKES ISTVÁN

Testvérlapjaink humorából

A tábor elméleti anyagából

— Mi lesz a Trabantból, ha nekimegy a falnak? — Porche.

— Hány hét a világ? — A mostanival is kevesebb.

— Mit jelent a katonaiing végén az MN betű jelzés? — Munkanélküli.

Antipatikus: — Rang a haditengerészetnél, — Egy bizonyos betegségben szenvedő ember, — A gyógyszerész konkurrencsa.

Universitász: — Trikobemléma, — Albán paradicsom konzerv, — Szovjet sajtóügynökség

Menza: — Gasztronómiai junta, — A spanyol csizma népies változata, — A Fao szakosított szerve.

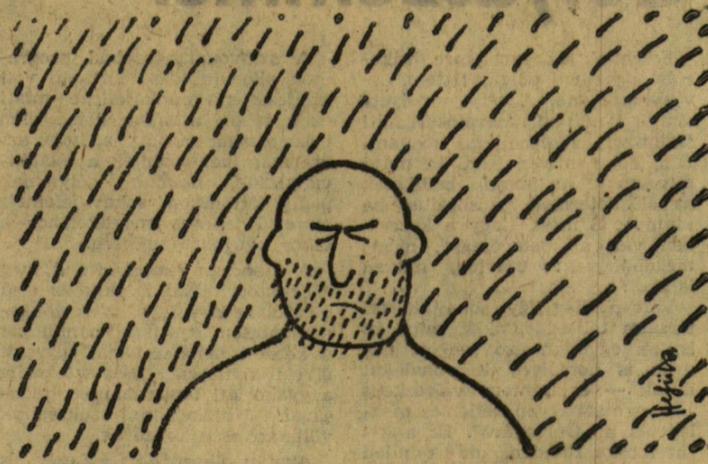
Tampon: — Szüknyakú palackokhoz rendszeresített dugó, — Népi fajaragás, — A tüdőbórok orvosi neve. (AZ UNIVERSITAS-BÓL)

Szövegek — definíciók

Ijesztés — Na, gyorsan, jöjjön ki valaki a táblához! Mert ha én csinálom meg a példát, maguk abból semmit sem értenek! — mondta a szeminárium vezetője.

„A kocica el van vetve!” — közölte a szakrajz tanár és egy hasábott tett az asztalra.

— Mondj Lőrincze Lejoson kívül egy nyelvbort! — Lidia mamája.

ÖSZI HANGULAT

— Nézd! Az Egy asszony élete című könyvet olvassa, KISZ-gyűlésen! — Miért, talán az Unalmat olvassa? Azt is Moravia írta.

Párbeszéd egy I. fokozatos államvizsgáról: Tanár: — A vizgóz tenziójának értékeit honnan tudja megadni? Szigorló: — Táblázatból. Tanár: — Azt hol találja meg? Szigorló: — A szobámban.

„Ezekkel a gázreakciókkal mindig baj van; vagy robbannak, vagy nem csinálnak semmit!”

„Az előbbieket illusztrálására és az önkéntes unatására most fel fogok írni egy pár adatot.”

Az A és B vektor skalárszorzatának problémáját tárgyalják a matematika szemináriumon. Váratlanul érte a téma a magyarázót és az adott pillanatban fogalmazott definíciójával világossá tette a még fehér foltokat: A·B = a komponensek izéjével.

Két perccel később ugyanezen két vektor összeadásán rágódik egy delikvens. Az előzőekben hallott definíció szaktifejezéssel pofonegyszerűvé vált az egész megoldás.

— A vektorokat paralelogramma szerűen összeadjuk — hangzott a katonás válasz.

Definíció — Ami sok, az sok! — hangsogta a matek szeminárium vezetője, amikor megint tizen hányoztak.

Az elsős építészhallgatók betávirás-gyakorlatának beadványából:

„A kerek hasú kutya nem mindig jóllakottat takar.” „A jobb kéz a bal kéznek karszársa.”

„Akármilyen nagy a ló, mégis legnagyobbat a mi Bodri kutyánk tud ugatni. A lónak azonban kevés az esze, pedig iszonyúan nagy PARIPA.”

„A mi csöszünk olyan, mint a pentaton. Ötjögű.”

„Ebéd után jólesik a szivarka, jobban esik a haránt terpeszállás, de legjobban az eső esik.”

„Aki korpa közé keveredik, előbb-utóbb összefut néhány disznóval.”

Mit csinálnál, ha a szobator-sad kértművész lenne?

— Vákuumot (a szobában). — Citromot nyalnék. — Nem csinálná sokáig. Addig meg csak bírom szorítani a torokát.

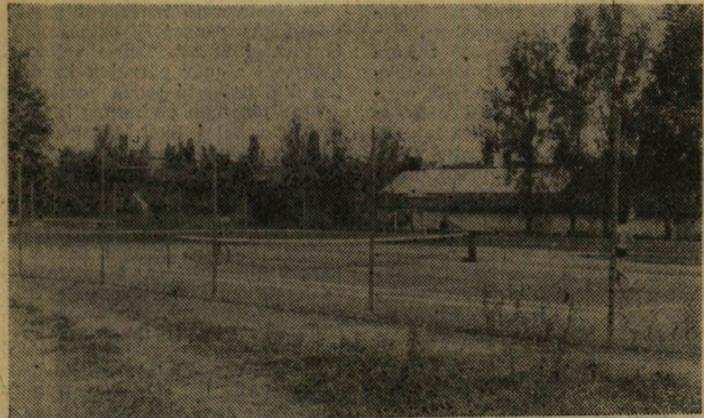
— Laposra verném a kúriót a szobator-sammal. — Megtanulnék süketni. — Rászerelelném a bal szomszédom falára. — Megtanulnék harsonázni. — Az is valami, az engémet sztereo rádiója van.

(AZ EGYETEMÜNK-BŐL)

Most jelent meg: L. Borgia: Száz turmixrecept; B. Napoleon: Oroszország; J. Caesar: A kocskajáték elmélete; R. Crusoe: Tőmeg és elidegenedés; Kovács Katalin: Az időjárás szabályozása néhány kérdéssel; Mózes prof.: A pusti szónoklás módszertana; Mademoiselle Paz: „Akit megölhetsz, ne halaszd holnapra.”

(A JÖVŐ MÉRŐKÉ-BŐL)

Pályaválasztás

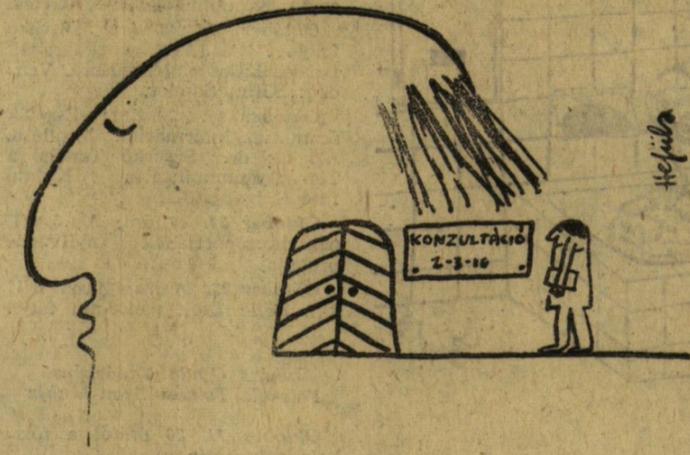

Október 10-én, délután kerül sor a Szegei Orvostudományi Egyetem sportpályájának avató ünnepségére. Dr. Berencsi György oktatási rektorhelyettes, tanszékvezető egyetemi tanár megnyitó szavai után több izgalmas mérkőzés szemtanúi lehetnek majd az érdeklődők. A SZOTE—Fiatall labdarúgó-kispályás labdarúgó-mérkőzésen valamint a SZOTE—JATE férfi kézi- és a SZOTE—JATE női kosárlabda találkozóon várhatóan a sportágak szépségeiből is izelítőt kapnak a nézők. Mérkőzésekkel egyidőben teniszbemutatókra is sor kerül.

A vasúti töltés mögötti területen építendő létesítmény várhatóan a Szegei Orvostudományi Egyetem sporttelepének fő központja lesz, ahol a dolgozók és hallgatók száza találhatnak majd játékszerű kikapcsolódást. Az öt kataszteri hold területen három teniszpálya, salakos és bitumenes kézilabda pálya, kosárlabda és 100x50 méteres labdarúgó pálya várhatóan a sportolási helyeket. A

létesítmény építése 1972. szeptemberében kezdődött és a hallgatók jelentős társadalmi munkája révén mindössze 24 hónap elteltével már sor kerülhet az átadásra.

Ez év januárjában Pécsen rendezték meg az I. Országos Felsőoktatási Testi Nevelési Konferenciát. E tanácskozáson hozták nyilvánosságra a következő szomorú adatot: „Országunkban csak minden 1170-ik nappali tagozatos hallgatóra jut egy tornaterem és minden 680-ik hallgató használhat egy szabadtéri sportpályát”. Az adatokból látható, hogy a felsőoktatási intézmények hallgatói a legjobb szervezés mellett is ritkán juthatnak sportpályára. Az új létesítmény építését ezért is fogadtuk kétszeres örömmel, hiszen átadásával sok hallgató jut majd lehetőséghez. Hangsúlyozzuk a lehetőség szót; hiszen ezt ki is kell majd használniuk a hallgatóknak, hogy a pályaválasztás elérése célját

Gondolatok a mellényzsebből

Zalán Tibor:

FEGYELEM — En a gondolatom eltakarom. Tehát hülye vagyok — ha akarom.

A SZÉL BÀNATA — Mivégre az élet ha belőlem csak szél lehet?

A „KÖLTŐTÁRSÁKRÓL”? — Buták, „enyhék, okosok, aki meg nálam okosabb, az nem ír verset!”

A SENKIHÁZI — Gondjait levette vállamra letette kajámát megette szeretőm szeretett aztán egy számlát áthozott kétszer pofonvert átkozott és távozott a kárhozott de legyen átkozott

KÜLDÖNC — Levelet hozott: sápadozott és rátaposott.

REND — Nálam a rend minden mitóta anyám levette a nagymozsarat a polcra! és pont a fejemre, úgy hogy azt beverte és abban keverte a piszkot!

DOBÓ KIÁLTVÁNYA

Bagatell. Csak néhány fejeten agy aga kell — és egy döglött szultán. ÖREG KISBÍRÓ — Kitz, s betűz.

Székelly Csaba:

ARS POETICA — Igazmondó, műves ének tesz jót szívnek, művesének. A sivar dalt hogy álljam épen? Nem bírja a májam, lépem.

MONDÓKA — Kék tó, iktató lktatóban tinta Tinta volna Metyika — Úgy is kiborulna.

MAGYARNÓTA — Gömbölyödik kerekedik az este Mesebeli kerek este gömbölyded Egész éjjel a vörösbort hőrpöled 2.

Gömbölyödik kerekedik a hordó Mostan sajnos ahhoz vagy te hasonló Kerek este kerek hordó kis gömböc Engem dabám iszkiri me csalogasz

Kerek este kerek hordó fafogos Engem dabám rípiptom ne csalogasz Nem leszek én teéretted öngyilkos Áldjon Isten Aláírás Kis Vilmos

SZEGEDI Egyetem

A József Attila Tudományegyetem, a Szegei Orvostudományi Egyetem és a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola MSZMP Bizottságainak lapja. Megjelenik: havonta kétszer.

Felölös szerkesztő: Dr. Szabó Magdolna

Kiadja a Csongrád megyei Lapkiadó Vállalat, Szege, Magyar Tanácsköztársaság útja 19. Postacím: 6740 Szege. Telefon: 13-500. Telex: 82-282

Felölös kiadó: Kovács László igazgató

Szerkesztőség: 6720 Szege, Dugonics tér 12. Telefon: 15-198.

A lapot nyomja: a Szegei Nyomda, 6720 Szege Dajcsy-Zsilinszky E. u. 23.